

**Presidential system in
Turkey and the influence of
the migration on the political
attitudes and behaviour of
the individuals: Mersin case
study¹**

**Türkiye’de
Cumhurbaşkanlığı hükümet
sistemi temelinde göçün
bireylerin siyasi tutum ve
davranışları üzerindeki
etkisi: Mersin örneği**

**Durmuş Ali Arslan²
Gülten Arslan³**

Abstract

The major objective of this study is to examine and discuss the Presidential System in Turkey and the transformative influence of the migration on the political attitudes and behaviour of the individuals. Mersin is one of the most important city of the Mediterranean Region of Turkey and takes migration from the most part of the Turkey. Mersin city center selected as the sampling group. Mersin is a metropolitan city of Turkey It has been taking huge migration especially from the East and the South East Anatolian regions. The proportion of migrants has been reached about seventy per cent of the population of Mersin city. According to the Official data of TSI of 2018, about 1.793.931 people were living in the 2017 in the province of Mersin.

Multiple research techniques are used to realise the aim. Main data were gathered from the field. A rather comprehensive field research with more than 1000 individuals were realised about Presidential System in Mersin city center in 2017. Observation, historical and documentary research techniques were used too.

Özet

Bu çalışmada, Türkiye’de Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ve Türkiye’nin bu sisteme geçiş sürecinde göçün, bireylerin siyasi tutum ve davranışları üzerindeki etkisi incelendi. Araştırma da örneklem olarak Mersin şehir merkezi seçildi. Doğu Akdeniz Havzası’nın en önemli yerleşim birimlerinden biri olan Mersin’de, 2018 yılı TÜİK ADNKS verilerine göre, 2017 yılı itibarıyla 1.793.931 kişi yaşamaktadır. İl nüfusunun 898.557’sini kadınlar, 895.374’ünü de erkekler oluşturmaktadır. Mersin, son yıllarda aldığı yoğun göç ile dikkat çeken bir metropol kent konumundadır. Özellikle Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinden yoğun göç alan Mersin’in kent merkezinde göç ile gelenlerin oranı yüzde 70’leri bulmuştur.

Çalışmada çoklu araştırma teknikleri kullanıldı. Araştırmada temel veri kaynağı olarak 2017 yılında Mersin’de, yaklaşık 1000 kişi ile bireylerin Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine yönelik beklenti, tutum ve davranışlarını ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilen saha araştırmasından elde edilen verilerden yararlanıldı. Buna ilaveten

¹ This Project supported by Mersin University, Scientific Research Projects Commission. Thanks to them. Project Name: “Presidential system and political agenda: Mersin sample” and Project ID No: 2017-2-AP2-2539. It was realized under the consultancy of Prof. Dr. D. Ali Arslan. Also It was partly presented at the Ist International Conference on Globalization and International Relations.

²Prof. Dr., Mersin University, Faculty of Arts and Science, Department of Sociology, cimderaslan@hotmail.com

³M.Sc., Mersin University, Institute of Social Sciences, Department of Sociology, gltbedir75@gmail.com

Developments in the fields of science, technology and especially information technology have led to profound changes in social, cultural, economic and political life. All this happened in Turkey's political structure and system has made it mandatory changes and transformations. Consequently Turkey left the parliamentary system of government that ruled for nearly a century, it has decided to pass the presidential system of government in 2018.

Findings reveal that this transition process gives different responses to different segments of the society. Similar situation is observed in Mersin province. Relatively, those living in more homogeneous rural areas support this system change at a higher rate; living in urban areas that have been heavily immigrated have been in much lower levels of support for this process.

Keywords: Mersin; political attitude; political behaviour; presidential system; migration; migrant.

[\(Extended English summary is at the end of this document\)](#)

Giriş

Üçüncü bin yıl, dünyada önemli toplumsal, ekonomik ve siyasal değişme gelişmelerle başlamıştır. Bilim ve teknoloji alanında yaşanan hızlı değişim ve gelişmeler, kaçınılmaz olarak toplumsal ve ekonomik hayatta da köklü değişim ve dönüşümlere yol açmıştır. Bu değişim ve dönüşümlerin siyasal hayata yansımaması elbette düşünülemezdi. Nitekim de öyle oldu. Uzakdoğu’dan Amerika’ya, Ortadoğu’dan Anadolu’ya ve Balkanlar’a kadar, dünyanın dört bir yanında hızlı ve etkili siyasi değişim ve dönüşümler yaşanmaya başladı.

Jeopolitik ve jeostratejik açıdan dünyanın en önemli ve en hassas coğrafyasında yer alan ülkemiz de, dünya genelinde yaşanan bu hızlı değişme ve gelişmelerden payına düşeni elbette alacaktı. Bunlardan en önemlisi ise hiç kuşkusuz, toplumsal ve siyasal hayatımıza yön veren siyaset kurumunda yaşanan yapısal değişim ve dönüşümler olmuştur. Bu süreçte yaşananlardan en dikkat çekici olanı da, 2018 yılında geçilmesi hedeflenen Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemidir.

Daha net bir ifadeyle hali hazırda Türkiye’nin devlet biçimi Cumhuriyet olup, yürütme erkini de parlamenter hükümet sistemi elinde tutmaktadır. Cumhurbaşkanını ise TBMM seçmektedir. Malum olduğu üzere, Osmanlı İmparatorluğu sonrasında Türkiye’de parlamenter sistem 1920 yılında, Büyük Millet Meclisi’nin açılmasıyla başlamıştır. Ülkede, 1920’li yıllardan itibaren (1923 yılında) başlayan tek partili siyasal hayat, müteakip süreçte evrilerek, 1950 yılında çok partili siyasal sisteme dönüşmüştür. 1940’lı yılların ikinci yarısından 1950 yılına kadar yaşananlar ise daha demokratik bir sistem olduğu düşünülen çok partili hayata geçişin hazırlık dönemi olarak nitelendirilebilir.

Türk toplumu, 21. Yüzyılın ilk yirmi yılı biterken, başlangıçtan 2018 yılına kadar, ülkenin toplumsal ve siyasal hayatına yön veren parlamenter hükümet modelini bırakıp, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçmeyi tercih etmiştir. Bu tercihte, özellikle koalisyon hükümetlerinin

çalışmada, gözlem ve tarihsel doküman araştırması tekniklerinden de faydalanıldı.

Bilim, teknoloji ve özellikle de bilişim teknolojileri alanında yaşanan gelişmeler toplumsal, kültürel, ekonomik ve siyasal hayatta son derece önemli değişimlere sebep olmuştur. Bütün bu yaşananlar, Türkiye’nin siyasal yapı ve sisteminde de değişim ve dönüşümleri zorunlu hale getirmiştir. Bunların neticesinde Türkiye, 2018 yılında, yaklaşık bir asırdır yönetildiği parlamenter hükümet sistemi bırakıp, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçme kararı almıştır.

Bulgular, bu geçiş sürecine toplumun farklı kesimleri, farklı tepkiler verdiğini ortaya koymaktadır. Mersin ili özelinde de benzer durum gözlemlenir. Göreceli olarak, daha homojen özellik arz eden kırsal kesimler de yaşayanlar bu sistem değişikliğini daha yüksek oranda desteklerken; yoğun göç almış kentsel alanlarda yaşayanların bu sürece desteği çok daha düşük seviyelerde olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi; Mersin; siyasi tutum; siyasi davranış; göç; göçmen.

sebebiyet verdiği istikrarsızlık ile meclis tarafından Cumhurbaşkanı seçilirken yaşanan krizler belirleyici rol oynamıştır. Aslında 2014 yılında, Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesiyle Türkiye’de, yarı başkanlık sistemine, fiili olarak yumuşak bir geçiş olmuştur (Demir, vd., 2017).

Yeri gelmişken vurgulamakta fayda var: Günümüzde birçok ülkede, devlet başkanı halk tarafından seçilmektedir. Bu ülkeler arasında başta ABD olmak üzere, Avusturya, Bulgaristan, Finlandiya, Fransa, İrlanda, Polonya, Portekiz, Romanya, Slovakya ve Slovenya sayılabilir. Bu ülkelerin çoğunda cumhurbaşkanlığı iki kez cumhurbaşkanı olabilme hakkına sahiptir. Bu ülkelerde gerçekleştirilen seçimlerde özellikle genellik, doğrudanlık, eşitlik, evrensellik, oyun gizliliği, ilkeleri ile seçimlerin serbest ve adil olması lüzumuna vurgu yapılır (Bilgin, 2011).

1. Yöntem

Öteki toplumsal kurumlar gibi siyaset kurumu da toplumsal yapının en önemli unsurları arasında yer alır. Toplumdaki diğer kurumlar gibi siyaset kurumu da, hızlı ya da yavaş sürekli bir değişim içindedir. Siyaset olgusu incelenirken akla önce demokrasi olgusu gelir. Bu bağlamda halkın karar süreçlerine katılımı, demokrasinin vazgeçilmez ilkelerindedir. Teorik olarak demokrasi, seçme hakkına sahip bütün vatandaşlara, toplumun tamamını ilgilendiren kararların alınmasında eşit söz hakkı tanır (Arslan ve Arslan, 2014: 20).

Arslan’ın da ifade ettiği gibi “demokratik sistemde halkın yönetime doğrudan katılımı esas olmakla birlikte, artan nüfusun ve karmaşılaşan toplumsal yapının bir sonucu olarak günümüz toplumlarında, doğrudan katılımın esas olduğu bir demokrasiden söz etmek imkânsızdır. Demokratik sistemler, toplumdaki kesimlerin yasal zeminlerde bir araya gelip örgütlenerek, siyasi iktidarın şekillenmesinde söz sahibi olma mücadelesine uygun zemini hazırlar. İktidara ulaşmanın yolu ise bu siyasi mücadele sürecinde yani seçimler de elde edilen başarıdan geçer. Siyasi partilerin, iktidar mücadelesindeki başarısını, toplumu oluşturan bireylerin tutum ve davranışlarını kendi siyaset anlayışı ve ideolojileri doğrultusunda şekillendirebilme becerileri belirler. Seçimlerin temelinde ise, insanın akıllı bir yaratık olduğu ve kendisi için iyi olanla, kötü olanı ayırt edebileceği sayılısı yatar” (Arslan ve Arslan, 2014: 20).

Bu çalışmada, Türkiye’de Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ve Türkiye’nin bu sisteme geçiş sürecinde göçün, bireylerin siyasi tutum ve davranışları üzerindeki etkisi incelenmiştir. Çalışma, özellikle Mersin şehir merkezinde yaşayan bireylerin, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi hakkındaki algı, tutum, kanaat ve davranışlarını belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Bir başka ifadeyle bu çalışmada, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi temelinde, Mersin’de kentsel alanlarda siyasi katılımının sosyolojik analizi hedeflenmiştir. Temel veri kaynağı olarak Mersin şehir merkezinden, seçilen örneklem kümesi ile gerçekleştirilen kapsamlı bir anket çalışması kullanıldı. Çoklu araştırma tekniklerinin kullanıldığı çalışmada, saha araştırmasına ilaveten, gözlem ve tarihsel doküman araştırması tekniklerinden de faydalandı.

Saha araştırmasında, bireylerin siyasi algı, tutum, beklenti ve davranışlarının belirlenmesi amacıyla yönelik olarak kullanılması planlanan anket formu toplam 33 sorudan oluşmuştur. Özde de göçün bireylerin siyasi algı, tutum, beklenti ve davranışlarının üzerindeki etkisinin de tespit edilmesinin hedeflendiği çalışmada kullanılan, büyük çoğunluğu Likert tipi sistematik sorulardan oluşan anket formunda, yarı sistematik ve açık uçlu sorular da soruldu (Arslan, 2017-c). Saha çalışmasında kullanılan anket formuna son şekli, pilot araştırmanın ardından verildi. Toplanan veriler SPSS ortamında bilgisayara yüklenerek, araştırmanın ana veri seti oluşturuldu. Oluşturulan veri seti, bilgisayar ortamında SPSS programı kullanılarak analiz edildi.

Mersin kent merkezinde (Akdeniz, Mezitli, Toroslar ve Yenişehir ilçelerinde) gerçekleştirilen anket çalışması, daha önce saha tecrübesi olan, Mersin Üniversitesi, Sosyoloji bölümü öğrencileri ile gerçekleştirildi. Ankete katılacak ekibe sahaya çıkmadan önce sahanın özellikleri, araştırmanın kapsamı, önemi ve anket uygulaması esnasında sahada dikkat edilmesi gereken hususlar ile ilgili ayrıntılı bir eğitim semineri verildi. Anket çalışması, proje yürütücüsünün gözetiminde ve saha koordinatörünün organizatörlüğünde, anket takım liderleri ve anketörlerle birlikte, 4-6 Nisan 2017 tarihlerinde, Mersin şehir merkezinde, yaklaşık 1000 kişi ile yüz yüze görüşülerek gerçekleştirildi.

2. Başkanlık sistemi ve Türkiye’de cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi

Her ülkenin, atalarından devraldığı kendi tarihsel, toplumsal ve kültürel birikimi ile kendine özgü toplumsal ve siyasal koşulları vardır. Bu birikim toplumsal ve siyasal hayata yön verir. Bir başka ifadeyle toplumların sosyal ve siyasal yapısı, bu birikimlerin oluşturduğu temel üzerinde şekillenir. Hükümet sistemleri tasnif edilirken genellikle, devletin temel kuvvetleri arasındaki ilişkiye bakılır. Bu konuda özellikle de yasama ve yürütme erkleri arasındaki ilişki esas alınır.

Yasama ve yürütme erklerinin tek elde birleştiği hükümet sistemlerine, kuvvetler birliğine dayalı hükümet sistemleri denir. Buna karşın, yasama ve yürütme erkleri ayrı ellerde olduğu sistemler ise kuvvetler ayrılığına dayalı hükümet sistemleri olarak tasnife edilir. Yasama ve yürütme erkinin, yürütme kuvvetinin elinde toplanması durumunda mutlak monarşi ya da diktatörlük gibi rejimler doğar. Yasama ve yürütme erklerinin, yasama erkinin elinde toplanması durumunda ise meclis hükümeti sistemi ortaya çıkar. Kuvvetler ayrılığı ilkesi temelinde inşa edilen sistemlerde ise ilişkinin yoğunluk durumuna göre tasnif yapılır. Yasama ve yürütme erkleri arasındaki ilişkinin sınırlı seviyelerde kaldığı durumlar “Başkanlık Hükümeti Sistemi” olarak nitelenir. Kuvvetlerin daha yumuşak bir biçimde birbirlerinden ayrıldığı, yasama ve yürütme organları arasında göreceli de olsa daha yoğun ilişkilerin mevcudiyeti ise “Parlamente Hükümet Sistemi’ni” doğurur (Tunç ve Yavuz, 2009: 3-5).

Dünya genelinde, kuvvetler ayrılığı ilkesi temelinde inşa edilmiş birçok farklı demokratik yönetim modelleri mevcuttur. Günümüzde özellikle, kuvvetler ayrılığı ilkesine dayanan hükümet sistemleri üzerinde durulur. Bu hükümet sistemleri arasında parlamente sistem, başkanlık sistemi ve yarı başkanlık sistemleri sayılabilir (Siaroff, 2003: 288; Demir, vd., 2017: 142-143). “Yarı-Başkanlık Hükümet Sistemi” karma bir sistem olarak da nitelendirilir. Yarı başkanlık sistemi kavramını ise ilk kez, 1970’li yıllarda Fransız sosyolog Duverger geliştirmiştir (Siaroff, 2003: 287).

Öte yandan hem hükümet başkanlığının ve hem de devlet başkanlığının tek kişinin elinde olduğu sistemlere tekçi; hükümetin ve devletin başı farklı kişilerin elinde olduğu sistemlere de ikici sistemler denir (Tunç ve Yavuz, 2009: 5). Alan Siaroff ise başkanlık, yarı başkanlık ve parlamente hükümet sistemleri incelendiğinde çok sayıda kategorizasyon yapılabileceği kanaatinde. Bu bağlamda Siaroff 3 temel soru sorar ve bu sorulara verilen yanıtlar temelinde tasnifini gerçekleştirir. Bu sorular: 1. Devletin başı aynı zamanda hükümetin de başı mı, yoksa hükümetin başında farklı bir kimse mi var? 2. Devletin başı halkın oy çoğunluğu ile seçilmiş mi, seçilmemiş mi? 3. Hükümetin başkanı (aynı zamanda devletin başı da olabilir) yasama organına karşı sorumlu ve güvensizlik oyu ile görevden alınabiliyor mu? Bu sorulara verilen cevaplar temelinde, hükümet sistemlerinin çoklu bir tasnifi yapılabilir (Siaroff, 2003: 293; Mainwaring and Shugart, 1997).

Bilim ve teknoloji alanında ve özellikle de bilişim teknolojileri alanında yaşanan hızlı değişim ve gelişmelerin toplumsal, kültürel ve ekonomik hayata yansımaları da son derece güçlü ve etkili olmuştur. Bütün bunlar, toplumsal yapıda da ciddi değişim ve dönüşümleri hazırlamıştır. Bu yaşananlar siyasal hayata da yeni ivme ve boyutlar kazandırmıştır. Bu yaşananlar, devletin yapısında, işleyişinde ve vatandaşlarına sunduğu hizmetlerin miktar ve çeşidinde de ciddi değişimlere yol açmıştır. Bütün bu olan bitenlerin neticesinde, köklerini 18. yüzyılın sonlarından alan klasik demokrasi anlayışı ve klasik yönetim modelleri, ortaya çıkan yeni toplumsal ve siyasal hayatı düzenleme ve yönetmede yetersiz kalmaya başlamıştır. Klasik yönetim modellerinin yetersiz ve etkisiz kalmaya başlaması, yeni yönetim yaklaşım, anlayış ve modelleri arayışını da beraberinde getirmiştir. Bu durum siyasal yapıda köklü değişim ve dönüşümlere de zemin hazırlamıştır.

Bütün bu yaşananlar, yöneten ile yönetilen arasındaki aşılması zor gibi görünen uçurumları kaldırmaya başlamış, halkın da karar alma süreçlerine dâhil olması gereğini ön plana çıkarmış; kamuya yönelik hizmetlerin etkin, şeffaf ve verimli şekilde sunulması zarureti doğurmuştur (Sobacı, 2017: 234). Bu gelişme ve arayışların ortaya çıkardığı yeni yönetim anlayışında, özellikle katılım, şeffaflık ve hesap verilebilirlik gibi ilkeler de ön plana çıkmaya başlamıştır. Tek taraflı yönetim anlayışını reddeden, çok taraflı-birlikte yönetim anlayışı temelinde, karar süreçlerine yönetilenleri de dâhil eden bu yönetim anlayışı genellikle “yönetişim” şeklinde adlandırılmaya başlanmıştır (Demir, vd., 2017: 140; Palabıyık, 2003: 227; Sobacı, 2017: 221).

Başkanlık sistemi de, yaşanan bu değişim süreci içinde, değişen toplumsal, kültürel ve siyasi koşullara cevap verebilecek bir hükümet sistemi ortaya koyabilmek amacıyla yönelik olarak geliştirilmiştir. Tunç ve Yavuz başkanlık sisteminin, tarihi süreç içerisinde kendiliğinden ortaya çıkmış bir sistem olmadığını, insan aklının bir eseri olarak ortaya konmuş olduğuna vurgu yaparlar. Bu bağlamda başkanlık hükümeti sistemi, demokrasi ile kişisel iktidarın bağdaştırıldığı bir sistem olarak görülür. Bu sistemde yasama ve yürütme erkleri ayrı organlarca yürütülür. Bu organların göreve gelişleri de, görevlerini sürdürmeleri de büyük ölçüde birbirinden bağımsızdırlar. Yasama ve yürütme organları ayrı ayrı seçimlerle göreve getirilir ya da görevleri sonlandırılır. Bu sistemde aynı kişi hem yasama organında, hem de yürütme organında görev alamaz (Tunç ve Yavuz, 2009: 7-10).

Bilim ve teknolojik alandaki gelişmelerin de kazandırdığı ivmeyle toplumsal, kültürel, ekonomik ve siyasi hayatta yaşanan değişim ve dönüşümler, Türkiye’nin siyasi sisteminde değişim ve dönüşümleri kaçınılmaz kılmıştır. Yirminci yüzyılın sonlarına doğru ülkemizde daha sık gözlemlenmeye başlanan siyasi ve ekonomik krizler, ülkede bir yönetim, bir sistem sorununun varlığını net bir şekilde ortaya koymuştur.

Bu bağlamda, Türkiye’de siyasi sistem dönüşümüne dair tartışmalar yalnızca üçüncü bin yılın başlarında ortaya çıkmamıştır. Ülkemizdeki böylesi tartışmaların, yaklaşık yarım asırlık bir tarihsel arka planı mevcuttur. Toplumsal ve siyasi hayatımızda bu konu ile alakalı tespit ve talepler, daha 1970’li yıllarda dillendirilmeye başlanmıştır.

Bu hususta özellikle Milli Görüş hareketinin partileri olarak da adlandırılabilen Milli Nizam ve Milli Selamet partileri ile Milliyetçi Hareket Partisi ve bu partilerin siyasi elitleri, “otorite buhranı” tespitinden hareketle, siyasi sistemin başkanlık hükümet modeline dönüşmesi ve Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesi zarureti vurgulamışlardır. Yine bu süreçte Adalet Partisi ve lideri Süleyman Demirel ile 12 Eylül Darbesi sonrasında Turgut Özal tarafından, Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesinin, bu bağlamda da başkanlık sisteminin bir zaruret, acil bir ihtiyaç, kaçınılmaz bir zorunluluk olduğu hususu defalarca dile getirilmiştir.

Özellikle 1990’lı yıllarda, koalisyon hükümetlerinin toplumsal, ekonomik ve siyasi hayatta sebebiyet verdiği kaos, karmaşa, istikrarsızlık ve travmaların ülkeye bedeli ağır olmuştur. İşte bu yaşananlar, ülkenin güncel durumunu gözeten ve hızla değişmeye devam eden toplumun, güncel ihtiyaçlarına cevap verebilecek dinamik, etkili, güçlü bir yönetim modeline-bir siyasi sisteme olan acil ihtiyacını gözler önüne sermiştir. Bunların neticesinde, ülkenin ve toplumun yönetilebilirliği sorununa çözüm getirebilecek yeni sistem ve model arayışları da hız kazanmıştır.

Görüldüğü üzere, toplumun ihtiyaçlarına cevap verebilecek bu yeni ve etkili bir sistem ve model arayışında da başrolü, çok ilginç bir şekilde, merkez-çevre kuramı temelinde daha önce çevre konumundaki sağ siyasi partilerin mensubu sağ siyasi elitler oynamaya başlamıştır. Bir başka tabirle ülkenin değişim ve dönüşümünde, daha önce çevre konumundaki sağ siyasi elitler ve kurumlar, bu süreçte merkezi konuma dönüşmüş; toplumun toplumsal ve siyasi değişim ve dönüşümünün dinamosu rolünü üstlenmeye başlamışlardır (Miş ve Duran, 2017).

Sağ siyaset geleneğinin merkez partisi konumundaki Adalet ve Kalkınma Partisi’nin lideri Recep Tayyip Erdoğan ve Ak Parti’nin önde gelen diğer siyasi elitleri arasında da, Türkiye’nin yaşadığı yönetim ve sistem sorununa çözüm olabilecek en iyi yönetim anlayışı ve modelinin başkanlık sistemi olduğu düşünce ve kanaati hâkimdir. Hatta bazı siyasi elitler tarafından, parlamenter sisteme yönelik olarak çok ağır eleştiriler de yöneltilir. Bu hususta AK Parti İstanbul Milletvekili Prof. Dr. Burhan Kuzu’nun vurgulamaları dikkate değer. “Kırk yıldır başkanlık sistemini savunduğunu” ifade eden Kuzu, bu konuda şöyle değerlendirmelerde bulunur: “Parlamentarizm diye bir model var. İngiltere’de doğdu. Sonra Fransa, Almanya gibi ülkelere yayıldı. Miadını doldurmuş, dünyanın başına bela olmuş bir sistemdir. Fransa, İtalya sürünüyorlar bu sistemden dolayı... Parlamenter sistem, kuralı olduğu zannedilen yapay yalancı bir sistemdir” (Seta, 2018).

Bir başka Ak Partili siyasi elit Abdülhamit Gül ise parlamenter sistemin kırılğan ve vesayete açık bir nitelik arz ettiğini belirtir. Başkanlık Sistemi’nin bu riskleri ve istikrarsızlığa zemin hazırlayan koşulları ortadan kaldıracığını belirtir. Aynı zamanda AK Parti Genel Sekreteri olan Abdülhamit Gül, Başkanlık Sistemi’nde temelinde seçimler ve hesap verilebilirlik ilkelerine vurgu yapar. Bu

bağlamda Gül, konuya dair şu değerlendirmelerde bulunur: “Bugüne kadar güçsüz hükümetler vesayeti güçlendirmiştir. Güçlü liderlerin dışında siyasi bir istikrar olmamıştır. Türkiye zayıf, kırılabilir bir alana hapsedilmiştir. Başkanlık Sistemi vesayete kapalı millete açık bir sistemdir. 2007’deki irade 2017’de taçlanacaktır. Çift başlılık ortadan kalkıyor. Temsili ve doğrudan katılım sağlayacak bir model geliyor” (Seta, 2018).

Bazı siyasi elitler ise Türkiye’de Cumhurbaşkanlığı Sistemine geçişin önemli bir siyasi reform olduğu kanaatinde. Bu bağlamda Cumhurbaşkanlığı Başdanışmanı Mehmet Uçum, Başkanlık sistemi modelinin yeni bir deneyim yeni bir model olduğu hususuna vurgu yaparak, bu sistem sayesinde Türkiye’de askeri vesayet riskinin de ortadan kalkacağını söyler. Uçum değerlendirmelerine şöyle devam eder: “Radikal bir dönüşüm gerçekleştiriyoruz. Demokratik meşruiyet problemleri bu değişikliklerle çözülmüştür. Temsil hakkı güçlendirilmiştir. 18 yaşında seçilme hakkı verilerek seçilme hakkı gençleştirilmiştir. Demokratik bir temsilin kurulması için sosyal kesimlerin temsiline ihtiyaç vardır. Sivil iradenin askeri iradeye devri ortadan kaldırılmıştır. Gerçek bir reform başlangıcıdır. Diğer anayasa değişiklikleri hep sistem içi revizyondan ibarettir. Bir sistem reformu için adım atıyoruz” (Seta, 2018).

Bazı akademisyenler ise parlamenter sistemin, bürokratik oligarşiye zemin hazırladığı kanaatinde. Bu bağlamda, İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Haluk Alkan şu değerlendirmeyi yapar: “Ne kadar demokrasi arzularsanız arzulayın, bürokrasi ve siyasi otoriteyi uzlaştıramazsanız, bunu gerçekleştiremezsiniz. Parlamenter sistemde yetki nihayetinde bürokratlara devredilir. Bu nedenle parlamenter sistemler vesayetçi sistemlere son derece müsaittirler. Başkanlık Sistemi halk tarafından somut bir yetkilendirme yapmaktadır. Başkanlık Sistemi’nde seçtiğimiz Cumhurbaşkanı, özellikleri ve nitelikleri belirtilmiş olan bürokratlarla birlikte çalışma imkânı bulacaktır. Bürokratik oligarşi ortadan kalkacak” (Seta, 2018).

Ak Partili siyasi elitlerin, başkanlık sistemi hususunda ortaya koyduğu ve ileri sürdükleri gerekçeler kısaca şöylece özetlenebilir (Miş ve Duran, 2017):

- “Siyasi istikrar”,
- “Demokrasinin derinleşmesi ve pekişmesi”,
- “Yönetimde çift başlılık sorununun aşılması”,
- “Yürütme organının hızlı ve etkin karar alması”,
- “Yönetimde bürokratik vesayet sonlandırılması”,
- “Yasama ve yürütme organının tamamen birbirinden ayrılarak her iki organın görevlerini daha etkin yapması”,
- “Halkın doğrudan seçtiği bir yürütme organı ile halka hesap verilebilirliğin daha şeffaf olması”,
- “Cumhurbaşkanının Meclis tarafından seçilmesi süreçlerinde ortaya çıkan krizlerin tamamen sonlandırılması”.

Bu bağlamda Ak Parti ve Ak Partili siyasi elitlerin Cumhurbaşkanlığı Sisteminin genel faydaları hususunda ileri sürdükleri argümanlar ise şöylece özetlenebilir (Ak Parti, 2017):

- Kalıcı siyasi istikrar,
- Hızlı ve etkili icraat,
- Güçlü yasama güçlü icraat,
- Güvenli ve huzurlu Türkiye,
- Güçlü meclis güçlü temsil,
- Birlik ve uzlaşma,
- Güçlü yönetim güçlü Türkiye.

Öte yandan başkanlık sistemi ve parlamenter sistemi birçok araştırmacı tarafından karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Örneğin Linz, “Başkanlık ya da parlamenter demokrasi, fark eden ne?” diye sorar. Başkanlık sistemine ciddi eleştiriler getiren Linz’in vardığı kanaat ise

başkanlığın, daha istikrarlı demokratik rejim sunma olasılığının, parlamenter rejimden daha fazla olmadığıdır. Hatta Linz, başkanlık sistemi karşısında, parlamenter demokrasiye öncelik atfeder (Mainwaring and Shugart, 1997: 450-1). Mainwaring ve Shugart ise Linz’e yönelik eleştirilerinde, Linz’in başkanlık ve parlamenter sisteme yönelik eleştirilerinin çok genel olduğunu, bu yüzden de eleştirilebilir olduğunu vurgularlar. Oysa uygulamada çok sayıda başkanlık sisteminin varlığına dikkat çeken araştırmacılar, Linz’in bu sistemler arasında bir ayırım yapmaksızın, başkanlık sistemini topyekûn eleştirmesinin yeterli olmadığını ifade ederler. Burada asıl sorunun, “başkanlık ya da parlamenter sistemden ziyade, nasıl bir parlamenter sistem ya da başkanlık sisteminin uygulandığı?” gerçeğidir (Mainwaring and Shugart, 1997: 449).

Bu araştırmalardan ortaya çıkan sonuç, araştırmacılar, parlamenter sistemde olduğu gibi, başkanlık sisteminin de kendi içinde riskler barındırdığı görüşüdür. Bunların başında ise istikrarlı demokratik siyaset için riskler taşıdığı vurgusu yapılıır (Siaroff, 2003: 288). Başkanlık sistemi ve parlamenter sistemi karşılaştırmalı inceleyen araştırmacılar, başkanlık sisteminin parlamenter sisteme kıyasla daha istikrarlı bir hükümet sistemi olduğu hususuna dikkat çekerler. Zira başkanlık sisteminde hükümetin başı, yani başkan, başlangıçta kesin olarak belirlenmiş bir süre için seçilir. Çok olağanüstü bir durum olmadıkça da belirlenmiş sürenin sonuna kadar görevini icra eder. Oysa parlamenter sistemde hükümetin başı, yani başbakan, güvenoyu ile başa gelir ve muhtemel bir güvensizlik oyuyla da görevinin sona ermesi riskini taşır. Bu konuda bir başka önemli husus, başkanlık sisteminde başkan doğrudan halk tarafından seçilirken, parlamenter sistemde başbakan yasama organınca seçilir. Üçüncü temel farklılık ise başkanlık sisteminde yürütme erki ve karar verme gücü tek kişide toplanır. Parlamenter sistemde kolektif bir duruma sahip olup başbakan ile kabine üyeleri arasında paylaşılır (Siaroff, 2003: 288-9).

Bu bağlamda Cumhurbaşkanlığı Sistemi’ne yönelik olarak dikkat çekici eleştiriler de yapılmaktadır. Bu eleştirilerin başında, “parlamenter hükümet modelinin daha demokratik olduğu” iddiası gelir. Buna ilaveten kutuplaşma ve tikanıklıklara yol açma, kazananların her şeyi alması hasebiyle antidemokratik olması (Tunç ve Yavuz, 2009: 23-33), “rejimin bekası”, “iktidarın kişiselleşmesi”, “bölünme korkusu” ve “otoriterlik” gibi tehdit ve kaygılar da sıkça dillendirilir (Miş ve Duran, 2017). Bu eleştirilerin önemli bir kısmı da genel anlamda başkanlık sistemine yöneltilen eleştirilerden ibarettir.

3. Göç olgusu ve günümüzde Mersin’de göç

Göç olgusu, yalnızca birey ve toplum hayatını değil, milletlerin ve devletlerin tarihini ve ülkenin toplumsal yapısı da ciddi bir şekilde etkileyen, oldukça önemli bir sosyolojik olgudur. Malum olduğu üzere, milletimiz göç olgusu ile binlerce yıl öncesinde tanışmıştır. Toplumumuz, binlerce yıldan beridir, göç olgusunun sebebiyet verdiği acıları da, ortaya çıkardığı fırsatları da yaşamaya devam etmektedir. Binlerce yıl öncesinde Orta Asya’nın steplerinden başlayan göç macerası Anadolu’ya ve Balkanlara kadar uzanmıştır (Arslan, 2017-a; 2016; 2015). İşin boyutları Balkanları da aşmış Avrupa’nın ve dünyanın en ücra köşelerine kadar ulaşmıştır.

Göç olgusu genel anlamıyla doğal, bilimsel, teknolojik, toplumsal, kültürel, ekonomik vb sebeplere bağlı olarak ortaya çıkan yeni durum ve şartlara uyum sağlayabilmek amacıyla insanların yaşadığı toplumsal, kültürel ve coğrafi çevreyi değiştirmesi; yeni çevreye katılması hadisesi şeklinde tanımlanabilir. Emgili de göç konusunda benzer bir tanım yapar. O’na göre de göç, insanların içinde yaşadıkları coğrafi ve sosyo-kültürel çevreden ayrılarak başka bir coğrafi ve sosyo-kültürel çevreye girmesi olayıdır (Emgili, 2006: 189). Göç, eski sosyal ve ekonomik ilişkileri büyük oranda yenileri ile değiştirir (Ağanoğlu, 2001: 25).

Bütün bu tanımlamalar göçün sıradan bir yer ya da coğrafi mekân değiştirme hareketi olmadığına işaret eder. Toplumsal bir olgu olan göç, toplumun yapısı ve kurulu düzenini sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasi boyutlarıyla değiştirebilme potansiyeli taşıyan son derece önemli bir nüfus hareketidir.

Bu tespitlerden hareketle çalışmada, göçün bireylerin tutum ve davranışları, neticede de toplumsal ve siyasi yapısı üzerinde etkileri ele alındı. Araştırma evreni olarak, uzun yıllardan beridir yoğun iç göç almış ve son yıllarda da önemli bir dış göç destinasyonu haline gelmiş olan Mersin seçildi. Mersin, ülkemizin ve Doğu Akdeniz Havzası’nın en önemli illerinden biridir. TÜİK’in Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verilerine göre, Mersin’in 2016 yılı nüfusu 1.773.852 kişidir. Çok önemli bir liman şehri konumundaki ilin nüfusunun 888.269’unu kadınlar, 885.583’ünü de erkekler oluşturmaktadır. 2017 yılında ise ilin nüfusu 1.793.931 kişiye yükselir. Bu yıl itibariyle il sınırları dâhilinde yaşayanların 898.557’si kadın ve 895.374’ü erkektir (TÜİK, 2018). Mersin, ikinci bin yılın son döneminde, özellikle Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinden yoğun göç almıştır. Öyle ki Mersin’in kent merkezinde göç ile gelenlerin oranı yüzde 70’lere yaklaşmıştır. Bu sayılara, sayıları 400 bini bulan Suriyeli mülteciler de eklenince, Mersin ilinde göçün boyutları daha ileri seviyelere ulaşmış olduğu gerçeği ile karşılaşılır.

Tablo 1: Mersin’de Göç ve Göç Hızı

Dönemler	Aldığı Göç	Net Göç	Net Göç Hızı (%)
1975-1980	73.699	40.273	57,5
1980-1985	89.444	49.593	56,5
1985-1990	131.573	74.717	68,3
1995-2000	117.894	18.429	12,4

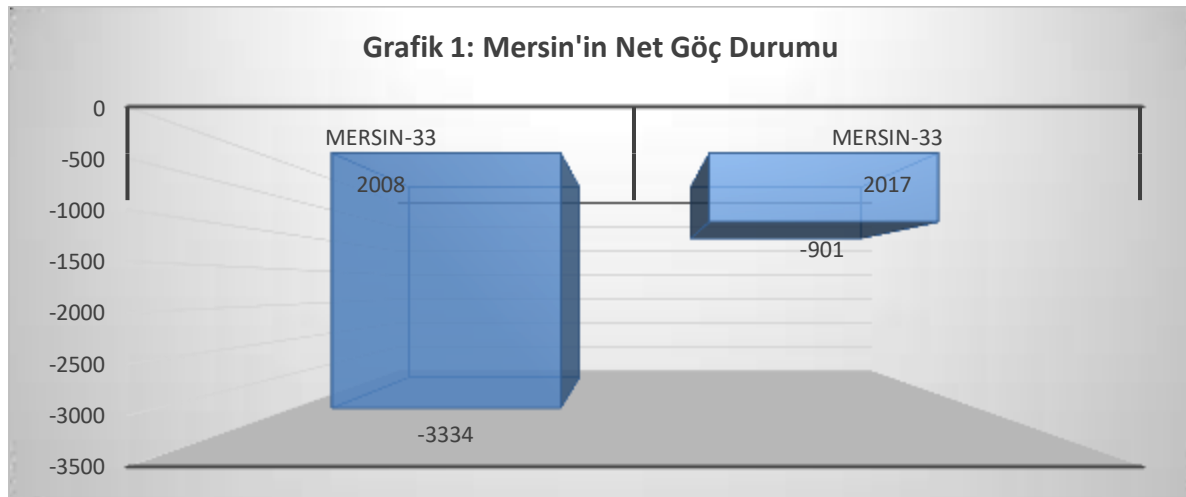
Kaynak: TÜİK

Kaynak: MTSO 2007 Ekonomi Raporu.

Mersin’de göç olgusunu daha iyi anlayabilmek için, göç hareketlerinde geçmişten günümüze yaşanan değişimi de iyi bilmek gerekir. Bu realiteden hareketle, Mersin ili özelinde göçe dair bulgular dönemsel olarak incelendiğinde Mersin’in göç profili daha bir netlik kazanır. TÜİK verileri temelinde MTSO’nun raporu incelendiğinde, 1975–1990 yıllarını kapsayan süreçte Mersin’in yüksek düzeyde göç aldığı gerçeği ile karşılaşılır. Tabloda da görüldüğü gibi, Mersin en büyük göçü ise 1985–1990 yıllarını kapsayan dönemde almıştır. Alınan ve verilen göç miktarları temel alınarak dönemsel net göç hızı incelendiğinde, 15 yıllık süreçteki net göç hızının yüzde 60’ın üzerinde olduğu gerçeği ile karşılaşılır (Tablo 1).

Tablo 2: Mersin’de Net Göç Durumu (TÜİK, 2018).

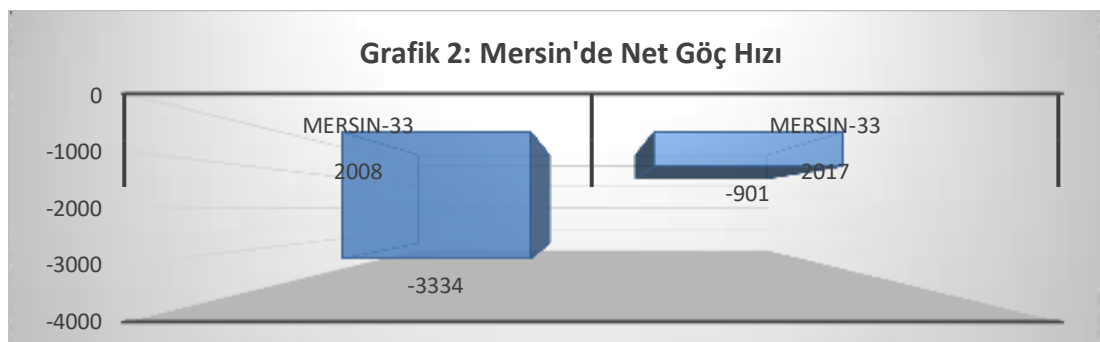
		Net Göç Bilgileri
2008	Mersin-33	-3334
2017	Mersin-33	-901

2000’li yılların başlarında ise Mersin’in aldığı göç miktarında belirli bir azalma gözlemlenir. Tablo 2 ve Grafik 1’de ve görüldüğü gibi, 2008 yılında Mersin ili, aldığından daha fazla göç vermiştir. Ancak takip eden süreçte bu durum değişmiş ve 2016 yılında net göç miktarı yeniden artılara çıkmıştır. 2017 yılında ise durum tekrar eksiye döner.

Tablo 3: Mersin’de Net Göç Hızı

		Net Göç Hızı (binde)
2008	Mersin-33	-2,08
2017	Mersin-33	-0,5

Mersin’in net göç hızına dair bulgular incelendiğinde de benzer sonuçlara ulaşılr. Tablo 3 ve Grafik 2’de de görüldüğü gibi, 2008 yılında, Mersin ili genelinde net göç hızı binde -2,08 iken, 2017 yılında bu oran binde -0,5 olarak gerçekleşir.

4. Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri

Araştırmanın bulgularını daha iyi anlamlandırabilmek için öncelikli olarak, proje kapsamında görüşülen bireylerin, sosyolojik ve demografik özelliklerini bilmek yerinde olur. Bu tespitten hareketle çalışmada öncelikle, gönüllü olarak araştırmaya katılan katılımcıların cinsiyet bağlamında toplam sayıları, yaş dağılımı, toplumsal ve kültürel statüleri, medeni durumları, Mersin’de yaşama süresi, Mersin’de yaşadığı ilçe, vb... değişkenler dikkate alındı.

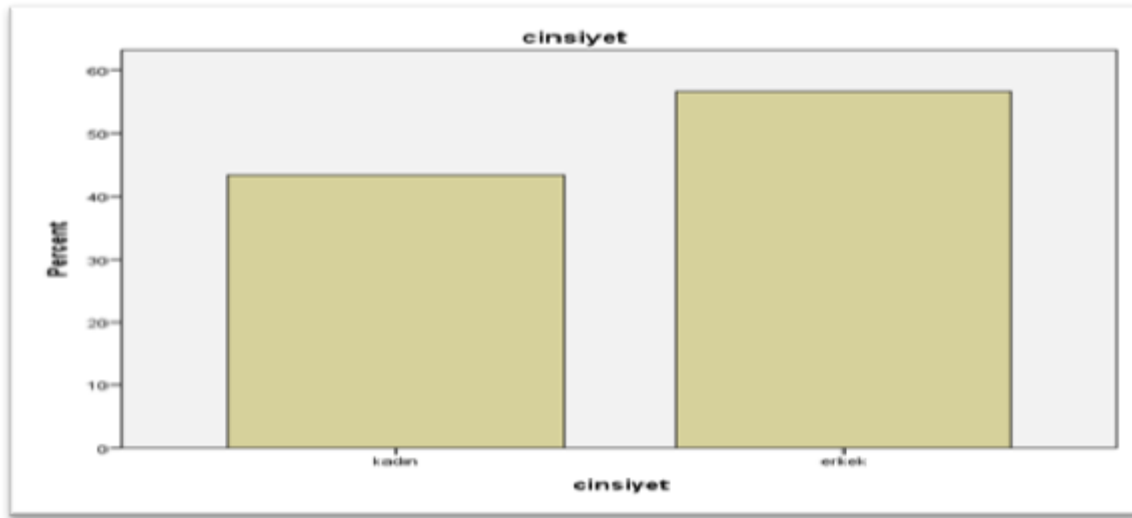
4.1. Katılımcıların Sayısı ve Cinsiyet Dağılımı

Araştırmada öncelikli olarak katılımcıların sayısı ve cinsiyet dağılımı ele alındı. Tablo 4 ve Grafik 3’te de görüldüğü gibi, proje kapsamında Mersin şehir merkezinde toplam 1001 kişi ile görüşüldü. Görüşülen bireyleri yüzde 57’ye yakını erkek, yüzde 43’ü de kadındır.

Tablo 4: Bireylerin Sayı ve Cinsiyeti

		Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	Kadın	430	43,4	43,4	43,4
	Erkek	561	56,6	56,6	100,0
	Toplam	991	100,0	100,0	

Grafik 3: Bireylerin Sayı ve Cinsiyeti

4.2. Bireylerin Yaş Gruplarına Dağılımı

Çalışmanın bu bölümünde katılımcıların yaş dağılımları incelendi. Tablo 5 ve Grafik 4’te de görüldüğü gibi araştırmada 18-89 yaş arası geniş bir ranjda görüşmeler gerçekleştirildi. Bu sayede, hemen her yaş grubundan bireylerin konu hakkındaki fikirlerini tespit edebilmek mümkün oldu.

Tablo 5: Bireylerin Yaş Gruplarına Göre Durumu

		Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1,00 (18-24)	221	22,3	22,3	22,3
	2,00 (25-34)	223	22,5	22,5	44,8
	3,00 (35-44)	173	17,5	17,5	62,3
	4,00 (45-54)	181	18,3	18,3	80,5
	5,00 (55-64)	116	11,7	11,7	92,2
	6,00 (65 ve üzeri)	77	7,8	7,8	100,0
	Toplam	991	100,0	100,0	

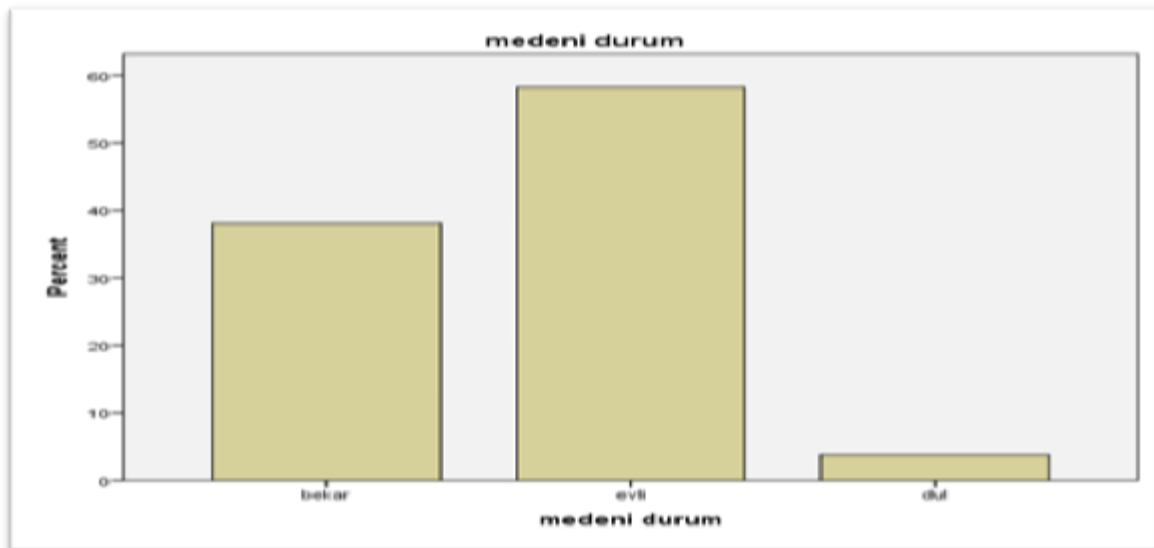
Grafik 4: Bireylerin Yaş Gruplarına Göre Durumu

4.3. Bireylerin Medeni Hali

Araştırmada daha detaylı bulgulara ulaşabilmek amacıyla, çalışma kapsamında medeni durum değişkeni de dikkate alındı. Tablo 6 ve Grafik 5’te de görüldüğü araştırmada görüşülen bireylerin yüzde 58’i evli ve yüzde 38’i bekârdır.

Tablo 6: Bireylerin Medeni Hali

		Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	Bekâr	377	38,0	38,0	38,0
	Evli	577	58,2	58,2	96,3
	Dul	37	3,7	3,7	100,0
	Toplam	991	100,0	100,0	

Grafik 5: Bireylerin Medeni Hali

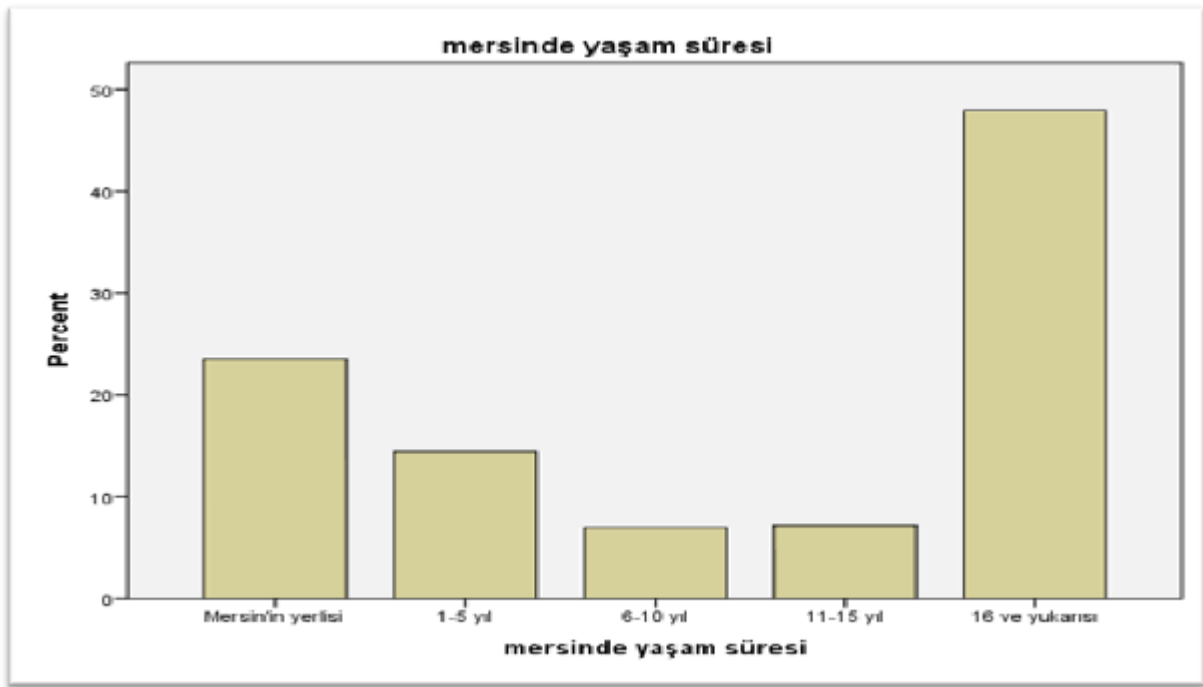
4.4. Bireylerin Mersin’de Yaşam Süresi

Araştırmada, örneklem grubuna dâhil edilen bireylerin Mersin’de yaşam süreleri de incelendi. Tablo 7 ve Grafik 6’da da görüldüğü gibi proje kapsamında Mersin’in yerlilerinden, Mersin’e yeni gelmiş bireylere ve hatta 16 yıldan fazladır Mersin’de yaşayan fertlere kadar geniş bir yelpazeden katılımcılar ile görüşüldü.

Tablo 7: Bireylerin Mersin’de Yaşam Süresi

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde	
Geçerli	Mersin’in yerlisi	233	23,5	23,5	23,5
	1-5 yıl	143	14,4	14,4	37,9
	6-10 yıl	69	7,0	7,0	44,9
	11-15 yıl	71	7,2	7,2	52,1
	16 ve yukarısı	475	47,9	47,9	100,0
	Toplam	991	100,0	100,0	

Grafik 6: Bireylerin Mersin’de Yaşam Süresi

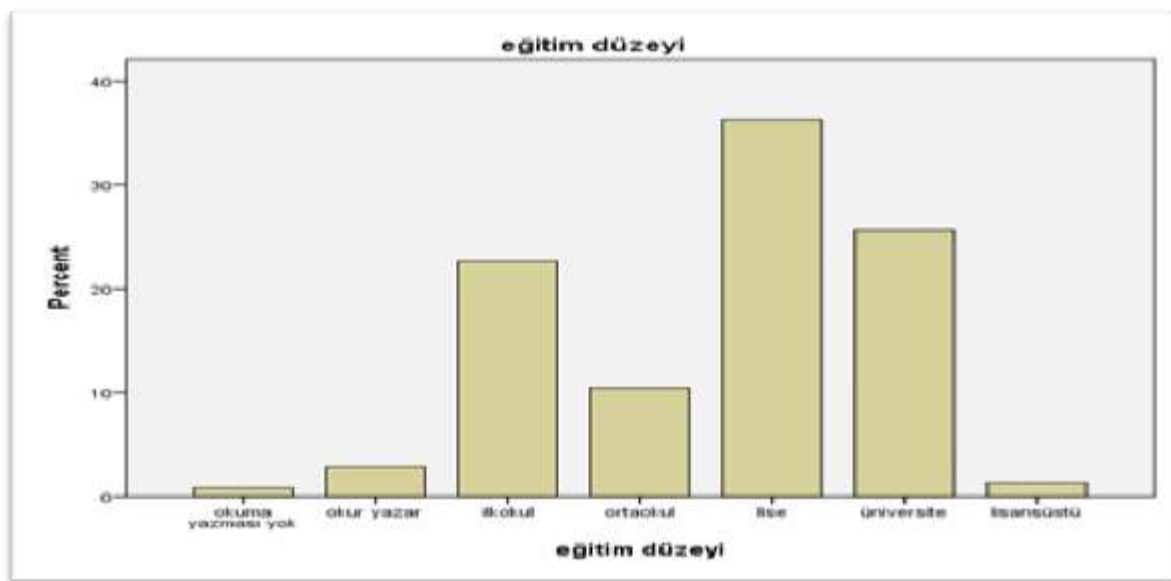

4.5. Bireylerin Eğitim Durumları

Araştırma kapsamında daha sağlıklı ve gerçekçi sonuçlara ulaşabilmek için, hemen her eğitim grubundan kişilerle görüşüldü. Katılımcıların eğitim seviyesine dair bulgular Tablo 8 ve Grafik 7’de ayrıntılı bir şekilde verilmiştir.

Tablo 8: Bireylerin Eğitim Durumu

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	Okuma yazma yok	8	,8	,8
	Okuryazar	28	2,8	3,7
	İlkokul	223	22,5	26,3
	Ortaokul	103	10,4	36,7
	Lise	358	36,1	73,0
	Üniversite	253	25,5	98,7
	Lisansüstü	13	1,3	100,0
	Toplam	986	99,5	100,0
Hariç	5	,5		
Toplam	991	100,0		

Grafik 7: Bireylerin Eğitim Durumu

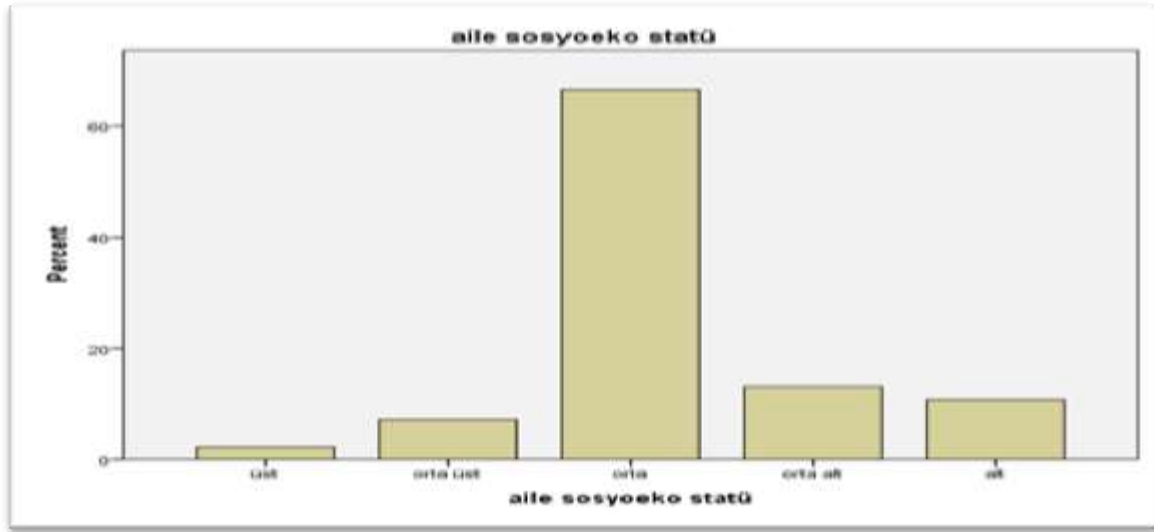
4.6. Bireylerin Sosyal-Ekonomik ve Sosyal-Kültürel Statüsü

Çalışmada, katılımcıların ailelerinin toplumsal-ekonomik ve toplumsal-kültürel durumları da dikkate alındı. Bu bağlamda, Tablo 9 ve Grafik 8’de de görüldüğü gibi, en alt sosyo-ekonomik seviyeden en üst sosyo-ekonomik seviyeye kadar son derece geniş bir yelpazeden bireylerle görüşüldü.

Tablo 9: Bireylerin Sosyal-Ekonomik Durumu

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	Üst	22	2,2	2,2
	Orta üst	72	7,3	9,5
	Orta	659	66,5	76,0
	Orta alt	130	13,1	89,1
	Alt	108	10,9	100,0
	Toplam	991	100,0	100,0

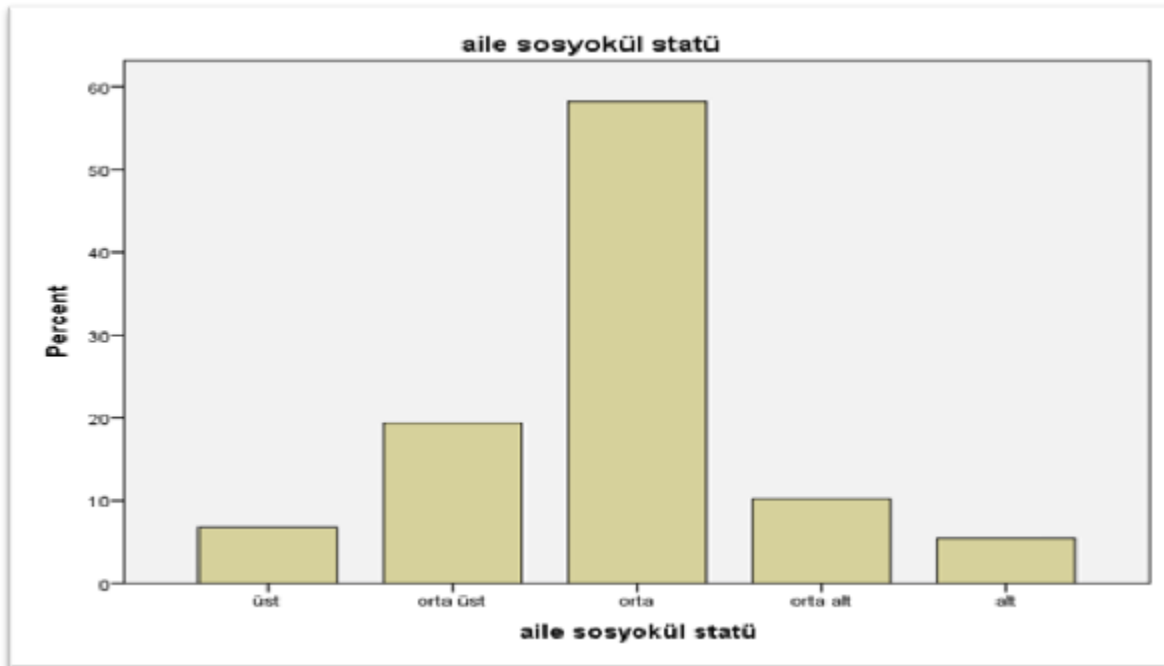
Grafik 8: Bireylerin Sosyal-Ekonomik Durumu

Tablo 10: Bireylerin Sosyal-Kültürel Durumu

		Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	Üst	67	6,8	6,8	6,8
	Orta üst	192	19,4	19,4	26,1
	Orta	577	58,2	58,2	84,4
	Orta alt	101	10,2	10,2	94,6
	Alt	54	5,4	5,4	100,0
	Toplam	991	100,0	100,0	

Grafik 9: Bireylerin Sosyal-Ekonomik Durumu

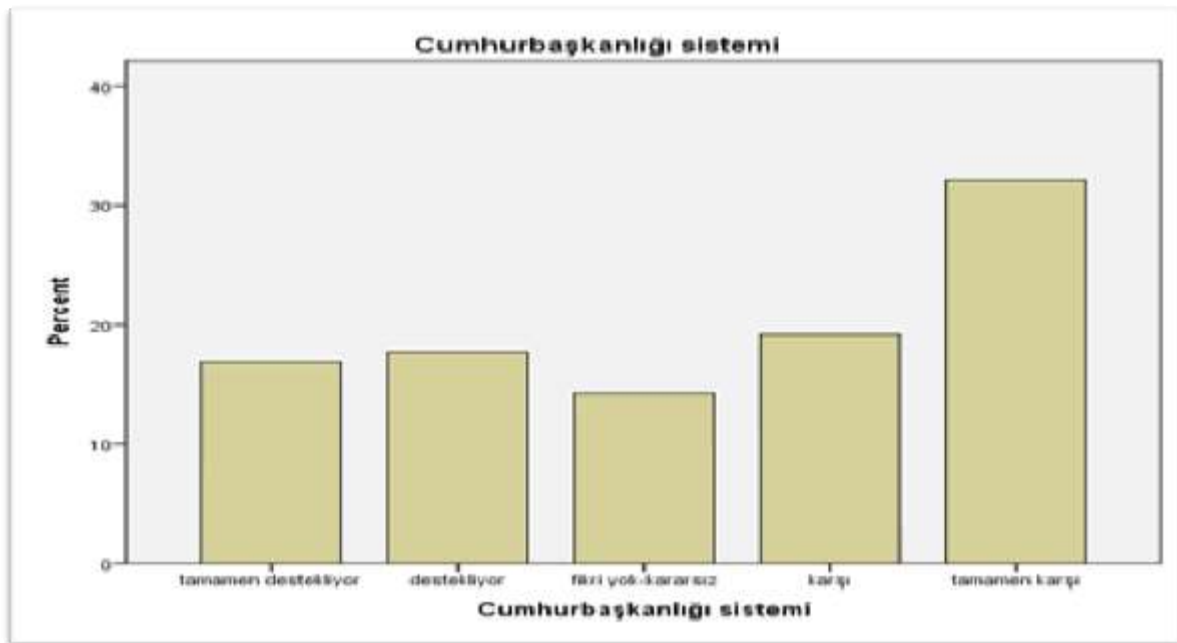
5. Bireylerin cumhurbaşkanlığı sistemine dair görüşleri

Yukarıda belirtilen hususlar dikkate alınarak belirlenen örneklem grubunu oluşturan Mersin şehir merkezinde yaşayan insanlarla ile yüz yüze görüşülerek, bireylerin Cumhurbaşkanlığı sistemi ile ilgili algı, tutum ve değerlendirmeleri araştırıldı. Tablo 11 ve Grafik 10’da konu ile ilgili bulgulara yer verildi.

Tablo 11: Bireylerin Cumhurbaşkanlığı Sistem İle İlgili Değerlendirmesi

		Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	Tam Destek	167	16,9	16,9	16,9
	Destekliyor	175	17,7	17,7	34,5
	Fikri yok-kararsız	141	14,2	14,2	48,7
	Karşı	190	19,2	19,2	67,9
	Tamamen karşı	318	32,1	32,1	100,0
	Toplam	991	100,0	100,0	

Grafik 10: Bireylerin Cumhurbaşkanlığı Sistem İle İlgili Değerlendirmesi

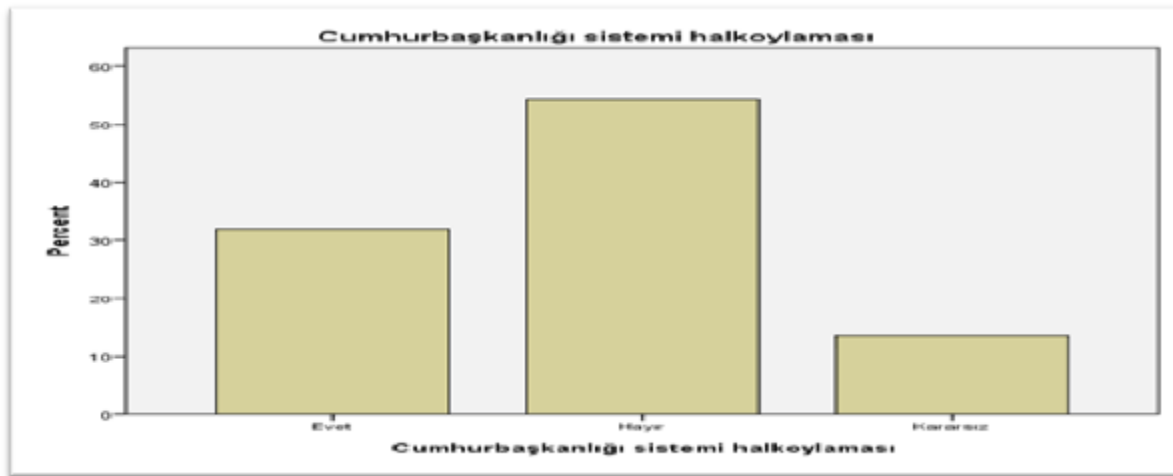

6. Bireylerin cumhurbaşkanlığı sistemi halkoylamasında oy tercihi

Çalışmanın bu bölümünde de, Mersin kent merkezinde yaşayan vatandaşların, Cumhurbaşkanlığı sistemi ile ilgili referandumda oy tercihleri araştırıldı. Tablo 12 ve Grafik 11’de Mersin merkez 4 ilçeyi temsil eden bireylerin tercihlerine dair buğulara yer verildi.

Tablo 12: Bireylerin Cumhurbaşkanlığı Sistemi Referandumunda Oy Tercihi

		Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	Evet	317	32,0	32,0	32,0
	Hayır	539	54,4	54,4	86,4
	Kararsız	135	13,6	13,6	100,0
	Toplam	991	100,0	100,0	

Grafik 11: Bireylerin Cumhurbaşkanlığı Sistemi Referandumunda Oy Tercihi

7. Bireylerin cumhurbaşkanlığı sistemi halkoylamasında oy tercihi ile Mersin’de yaşam süresi arasındaki ilişki

Çalışmanın bu bölümünde de, Mersin kent merkezinde yaşayan vatandaşların, Cumhurbaşkanlığı sistemi ile ilgili referandumda oy tercihleri ile katılımcıların Mersin’de yaşam süresi arasındaki ilişki araştırıldı. Tablo 13’te Mersin merkez 4 ilçeyi temsil eden bireylerin tercihlerine dair bulgulara yer verildi.

Tablo 13: Bireylerin Cumhurbaşkanlığı Sistemi Tercihi ile Yaşam Süresi Arasındaki İlişki

		Süre	Mersin’in					Toplam
			yerlisi	1-5 yıl	6-10 yıl	11-15 yıl	16 ve yukarı	
Cumh. Sist.	Tamamen destekliyor	S	46	20	11	17	82	176
		% Cumh. sist.	26,1%	11,4%	6,3%	9,7%	46,6%	100,0%
		% yaşam süresi	18,9%	14,0%	15,5%	23,9%	17,2%	17,5%
	Destekliyor	S	45	19	11	8	94	177
		% Cumh. sist.	25,4%	10,7%	6,2%	4,5%	53,1%	100,0%
		% yaşam süresi	18,5%	13,3%	15,5%	11,3%	19,7%	17,6%
	Fikri yok-kararsız	S	34	21	7	9	71	142
		% Cumh. sist.	23,9%	14,8%	4,9%	6,3%	50,0%	100,0%
		% yaşam süresi	14,0%	14,7%	9,9%	12,7%	14,9%	14,1%
	Karşı	S	37	32	18	18	86	191
		% Cumh. sist.	19,4%	16,8%	9,4%	9,4%	45,0%	100,0%
		% yaşam süresi	15,2%	22,4%	25,4%	25,4%	18,0%	19,0%
Tamamen karşı	S	81	51	24	19	145	320	
	% Cumh. sist.	25,3%	15,9%	7,5%	5,9%	45,3%	100,0%	
	% yaşam süresi	33,3%	35,7%	33,8%	26,8%	30,3%	31,8%	
Toplam	S	243	143	71	71	478	1006	
	% Cumh. sist.	24,2%	14,2%	7,1%	7,1%	47,5%	100,0%	
	% yaşam süresi	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% Toplam	24,2%	14,2%	7,1%	7,1%	47,5%	100,0%	

Bulgular, Mersin’de yaşam süresi ile Cumhurbaşkanlığı sistemine yönelik verilen destek arasında sınırlı düzeyde bir ilişkinin olduğunu göstermektedir. Cumhurbaşkanlığı sistemine karşı çıkanlar arasında, 16 yıl ve daha fazla süreden beridir Mersin’de yaşayan bireyler başı çekmektedir. Bu hususta ikinci sırayı ise Mersin’in yerlileri almaktadır. Öte yandan, Mersin’de yaşam süresi arttıkça, Cumhurbaşkanlığı sistemini destekleyenler arasında da sınırlı bir artış göze çarpmaktadır.

Tablo 14: Katılımcıların Halkoylamasına Dair Görüşleri İle Yaşam Süresi Arasındaki İlişki

			Yaşam süresi				Toplam	
			Mersin’in yerlisi	1-5 yıl	6-10 yıl	11-15 yıl		16 ve yukarı
Halkoylaması	Evet	S	88	38	21	21	160	328
		% Halkoylaması	26,8%	11,6%	6,4%	6,4%	48,8%	100,0%
		% yaşam süresi	36,2%	26,6%	29,6%	29,6%	33,5%	32,6%
		% Toplam	8,7%	3,8%	2,1%	2,1%	15,9%	32,6%
	Hayır	S	122	84	43	38	255	542
		% Halkoylaması	22,5%	15,5%	7,9%	7,0%	47,0%	100,0%
		% yaşam süresi	50,2%	58,7%	60,6%	53,5%	53,3%	53,9%
		% Toplam	12,1%	8,3%	4,3%	3,8%	25,3%	53,9%
	Kararsız	S	33	21	7	12	63	136
		% Halkoylaması	24,3%	15,4%	5,1%	8,8%	46,3%	100,0%
		% yaşam süresi	13,6%	14,7%	9,9%	16,9%	13,2%	13,5%
		% Toplam	3,3%	2,1%	0,7%	1,2%	6,3%	13,5%
Toplam		S	243	143	71	71	478	1006
		% Halkoylaması	24,2%	14,2%	7,1%	7,1%	47,5%	100,0%
		% yaşam süresi	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	24,2%	14,2%	7,1%	7,1%	47,5%	100,0%

Cumhurbaşkanlığı sistemi ile ilgili halkoylamasında evet yönde oy kullanımı ile Mersin’de yaşam süresi arasında da kısmi bir ilişki var gibi görünse de, bu ilişki sisteme verilen fikri destekten daha düşük seviyelerde kalmaktadır. Tablo 14’teki bulgular da bu yargıyı destekler doğrultudadır.

Tablo 15: Son genel seçimlerdeki Tercih ile yaşam süresi arasındaki ilişki

			Yaşam süresi				Toplam	
			Mersin’in yerlisi	1-5 yıl	6-10 yıl	11-15 yıl		16 ve yukarı
Son genel seçim	Bilinmeyen	S	7	2	0	0	9	18
		% son genel seçim	38,9%	11,1%	0,0%	0,0%	50,0%	100,0%
		% yaşam süresi	2,9%	1,4%	0,0%	0,0%	1,9%	1,8%
		% Toplam	0,7%	0,2%	0,0%	0,0%	0,9%	1,8%
	Ak Parti	S	78	40	18	25	158	319
		% son genel seçim	24,5%	12,5%	5,6%	7,8%	49,5%	100,0%
		% yaşam süresi	32,1%	28,0%	25,4%	35,2%	33,1%	31,7%
		% Toplam	7,8%	4,0%	1,8%	2,5%	15,7%	31,7%
	AP	S	0	0	0	0	4	4
		% son genel seçim	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
		% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,8%	0,4%
		% Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,4%	0,4%
	Bağımsız	S	1	1	0	0	0	2
		% son genel seçim	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
		% yaşam süresi	0,4%	0,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%
		% Toplam	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%

BBP	S	0	0	0	0	1	1
	% son genel seçim	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
	% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	0,1%
	% Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%
Boş	S	1	0	0	1	0	2
	% son genel seçim	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	100,0%
	% yaşam süresi	0,4%	0,0%	0,0%	1,4%	0,0%	0,2%
	% Toplam	0,1%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,2%
BTP	S	1	0	0	0	1	2
	% son genel seçim	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	100,0%
	% yaşam süresi	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	0,2%
	% Toplam	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,2%
Cevapsız	S	0	1	0	0	0	1
	% son genel seçim	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	% yaşam süresi	0,0%	0,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
	% Toplam	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
CHP	S	63	28	20	24	98	233
	% son genel seçim	27,0%	12,0%	8,6%	10,3%	42,1%	100,0%
	% yaşam süresi	25,9%	19,6%	28,2%	33,8%	20,5%	23,2%
	% Toplam	6,3%	2,8%	2,0%	2,4%	9,7%	23,2%
DP	S	0	0	0	0	1	1
	% son genel seçim	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
	% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	0,1%
	% Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%
DSP	S	1	0	0	0	0	1
	% son genel seçim	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	% yaşam süresi	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
	% Toplam	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
HDP	S	9	39	18	7	84	157
	% son genel seçim	5,7%	24,8%	11,5%	4,5%	53,5%	100,0%
	% yaşam süresi	3,7%	27,3%	25,4%	9,9%	17,6%	15,6%
	% Toplam	0,9%	3,9%	1,8%	0,7%	8,3%	15,6%
HEPAR	S	0	0	0	1	0	1
	% son genel seçim	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
	% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	1,4%	0,0%	0,1%
	% Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,1%
Kullanmadı	S	16	14	3	6	45	84
	% son genel seçim	19,0%	16,7%	3,6%	7,1%	53,6%	100,0%
	% yaşam süresi	6,6%	9,8%	4,2%	8,5%	9,4%	8,3%
	% Toplam	1,6%	1,4%	0,3%	0,6%	4,5%	8,3%
LDP	S	0	0	1	0	0	1
	% son genel seçim	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	% yaşam süresi	0,0%	0,0%	1,4%	0,0%	0,0%	0,1%
	% Toplam	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,1%
MHP	S	66	17	11	7	75	176
	% son genel seçim	37,5%	9,7%	6,3%	4,0%	42,6%	100,0%
	% yaşam süresi	27,2%	11,9%	15,5%	9,9%	15,7%	17,5%
	% Toplam	6,6%	1,7%	1,1%	0,7%	7,5%	17,5%
Saadet	S	0	0	0	0	2	2
	% son genel seçim	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
	% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,4%	0,2%
	% Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	0,2%

	TKP	S	0	1	0	0	0	1
		% son genel seçim	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
		% yaşam süresi	0,0%	0,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
		% Toplam	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
Toplam		S	243	143	71	71	478	1006
		% son genel seçim	24,2%	14,2%	7,1%	7,1%	47,5%	100,0%
		% yaşam süresi	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	24,2%	14,2%	7,1%	7,1%	47,5%	100,0%

Mersin’de yaşam süresi ile genel seçimlerdeki siyasi parti tercihi arasında da anlamlı bir ilişki göze çarpmaktadır. Mersin’in yerlilerinin seçimlerdeki siyasi tercihlerini özellikle başta iktidar partisi Ak Parti olmak üzere, muhalefet partisi MHP ve ana muhalefet partisi CHP yönünde kullandıkları gözlemlenmektedir. Tablo 15’te de görüldüğü gibi, yine aynı şekilde 16 ya da daha fazla süredir Mersin’de yaşayan bireylerde yine öncelikli tercihlerini Ak Parti, CHP ve MHP’den yana kullanmaktadırlar.

Tablo 16: Yeni genel seçimlerde Tercih ile yaşam süresi arasındaki ilişki

		Yaşam süresi					Toplam	
		Mersin’in yerlisi	1-5 yıl	6-10 yıl	11-15 yıl	16 ve yukarı		
Yeni genel seçim	S	S	9	2	0	0	9	20
		% yeni seçim	45,0%	10,0%	0,0%	0,0%	45,0%	100,0%
		% yaşam süresi	3,7%	1,4%	0,0%	0,0%	1,9%	2,0%
		% Toplam	0,9%	0,2%	0,0%	0,0%	0,9%	2,0%
	Ak parti	S	80	41	20	24	155	320
		% yeni seçim	25,0%	12,8%	6,3%	7,5%	48,4%	100,0%
		% yaşam süresi	32,9%	28,7%	28,2%	33,8%	32,4%	31,8%
		% Toplam	8,0%	4,1%	2,0%	2,4%	15,4%	31,8%
	AP	S	0	0	0	0	3	3
		% yeni seçim	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
		% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,6%	0,3%
		% Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%	0,3%
	BBP	S	0	0	0	0	1	1
		% yeni seçim	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
		% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	0,1%
		% Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%
	Boş	S	0	0	0	1	0	1
		% yeni seçim	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
		% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	1,4%	0,0%	0,1%
		% Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,1%
BTP	S	1	0	0	0	1	2	
	% yeni seçim	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	100,0%	
	% yaşam süresi	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	0,2%	
	% Toplam	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,2%	
CHP	S	66	32	16	23	100	237	
	% yeni seçim	27,8%	13,5%	6,8%	9,7%	42,2%	100,0%	
	% yaşam süresi	27,2%	22,4%	22,5%	32,4%	20,9%	23,6%	
	% Toplam	6,6%	3,2%	1,6%	2,3%	9,9%	23,6%	
DP	S	0	0	0	0	1	1	
	% yeni seçim	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%	
	% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	0,1%	
	% Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	

	HDP	S	8	40	18	7	75	148
		% yeni seçim	5,4%	27,0%	12,2%	4,7%	50,7%	100,0%
		% yaşam süresi	3,3%	28,0%	25,4%	9,9%	15,7%	14,7%
		% Toplam	0,8%	4,0%	1,8%	0,7%	7,5%	14,7%
	HEPAR	S	0	0	0	1	0	1
		% yeni seçim	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
		% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	1,4%	0,0%	0,1%
		% Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,1%
	Kararsız	S	34	15	6	8	69	132
		% yeni seçim	25,8%	11,4%	4,5%	6,1%	52,3%	100,0%
		% yaşam süresi	14,0%	10,5%	8,5%	11,3%	14,4%	13,1%
		% Toplam	3,4%	1,5%	0,6%	0,8%	6,9%	13,1%
	LDP	S	0	1	0	0	0	1
		% yeni seçim	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
		% yaşam süresi	0,0%	0,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
		% Toplam	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
	MHP	S	44	11	11	7	59	132
		% yeni seçim	33,3%	8,3%	8,3%	5,3%	44,7%	100,0%
		% yaşam süresi	18,1%	7,7%	15,5%	9,9%	12,3%	13,1%
		% Toplam	4,4%	1,1%	1,1%	0,7%	5,9%	13,1%
	Saadet	S	0	0	0	0	3	3
		% yeni seçim	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
		% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,6%	0,3%
		% Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%	0,3%
TKP	S	0	1	0	0	1	2	
	% yeni seçim	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%	100,0%	
	% yaşam süresi	0,0%	0,7%	0,0%	0,0%	0,2%	0,2%	
	% Toplam	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,1%	0,2%	
Vatan Partisi	S	1	0	0	0	1	2	
	% yeni seçim	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	100,0%	
	% yaşam süresi	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	0,2%	
	% Toplam	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,2%	
Toplam	S	243	143	71	71	478	1006	
	% yeni seçim	24,2%	14,2%	7,1%	7,1%	47,5%	100,0%	
	% yaşam süresi	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% Toplam	24,2%	14,2%	7,1%	7,1%	47,5%	100,0%	

Muhtemel bir genel seçimlerde bireylerin siyasi tercihleri ile Mersin’de yaşam süresi arasında da, sınırlı seviyede de olsa anlamlı bir ilişkinin varlığı dikkat çekmektedir. Tablo 16’da da görüldüğü gibi, Mersin’in yerlilerinin yeni seçimlerdeki siyasi tercihleri arasında Ak Parti ve CHP ön plana çıkmaktadır. Benzer bir durum, 16 yıl ve daha fazla süreden beridir Mersin’de yaşayanlar arasında da gözlemlense de, bu bireyler arasında HDP ve kararsızların oy oranının yüksekliği dikkatlerden kaçmaz.

Tablo 17: Son Belediye Seçimlerinde Tercih ile Yaşam Süresi Arasındaki İlişki

			Yaşam süresi					Toplam
			Mersin’in yerlisi	1-5 yıl	6-10 yıl	11-15 yıl	16 ve yukarısı	
Son yerel seç.		S	8	2	1	0	9	20
		% son yerel seç.	40,0%	10,0%	5,0%	0,0%	45,0%	100,0%
		% yaşam süresi	3,3%	1,4%	1,4%	0,0%	1,9%	2,0%
		% Toplam	0,8%	0,2%	0,1%	0,0%	0,9%	2,0%
	Ak Parti	S	57	37	17	17	120	248
		% son yerel seç.	23,0%	14,9%	6,9%	6,9%	48,4%	100,0%
		% yaşam süresi	23,5%	25,9%	23,9%	23,9%	25,1%	24,7%
		% Toplam	5,7%	3,7%	1,7%	1,7%	11,9%	24,7%
	AP	S	0	0	0	0	3	3
		% son yerel seç.	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
		% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,6%	0,3%
		% Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%	0,3%
	Bağımsız	S	0	2	0	0	0	2
		% son yerel seç.	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
		% yaşam süresi	0,0%	1,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%
		% Toplam	0,0%	0,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%
	BBP	S	1	0	0	0	0	1
		% son yerel seç.	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
		% yaşam süresi	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
		% Toplam	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
	Boş	S	0	0	0	1	0	1
		% son yerel seç.	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
		% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	1,4%	0,0%	0,1%
		% Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,1%
	Cevapsız	S	0	1	0	0	0	1
		% son yerel seç.	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
		% yaşam süresi	0,0%	0,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
		% Toplam	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
	CHP	S	47	31	16	24	93	211
		% son yerel seç.	22,3%	14,7%	7,6%	11,4%	44,1%	100,0%
		% yaşam süresi	19,3%	21,7%	22,5%	33,8%	19,5%	21,0%
		% Toplam	4,7%	3,1%	1,6%	2,4%	9,2%	21,0%
	DP	S	0	0	0	0	1	1
		% son yerel seç.	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
		% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	0,1%
		% Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%
	DSP	S	1	0	0	0	0	1
		% son yerel seç.	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
		% yaşam süresi	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
		% Toplam	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
	HDP	S	10	34	18	6	76	144
		% son yerel seç.	6,9%	23,6%	12,5%	4,2%	52,8%	100,0%
		% yaşam süresi	4,1%	23,8%	25,4%	8,5%	15,9%	14,3%
		% Toplam	1,0%	3,4%	1,8%	0,6%	7,6%	14,3%
	Hepar	S	0	0	0	1	0	1
		% son yerel seç.	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
		% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	1,4%	0,0%	0,1%
		% Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,1%

	Kullanmadı	S	14	18	2	7	43	84
		% son yerel seç.	16,7%	21,4%	2,4%	8,3%	51,2%	100,0%
		% yaşam süresi	5,8%	12,6%	2,8%	9,9%	9,0%	8,3%
		% Toplam	1,4%	1,8%	0,2%	0,7%	4,3%	8,3%
	MHP	S	105	18	17	15	130	285
		% son yerel seç.	36,8%	6,3%	6,0%	5,3%	45,6%	100,0%
		% yaşam süresi	43,2%	12,6%	23,9%	21,1%	27,2%	28,3%
		% Toplam	10,4%	1,8%	1,7%	1,5%	12,9%	28,3%
	Saadet	S	0	0	0	0	3	3
		% son yerel seç.	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
		% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,6%	0,3%
		% Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%	0,3%
Toplam	S	243	143	71	71	478	1006	
	% son yerel seç.	24,2%	14,2%	7,1%	7,1%	47,5%	100,0%	
	% yaşam süresi	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% Toplam	24,2%	14,2%	7,1%	7,1%	47,5%	100,0%	

Benzer bir durum yerel seçimlerdeki oy tercihleri ile ilgili olarak da göze çarpar. Tablo 17’de de görüldüğü gibi, bireylerin yerel seçimlerdeki siyasi davranışları ile Mersin’deki yaşam süresi arasında, düşük fakat yadsınamayacak seviyede anlamlı bir ilişkiyi göstermektedir.

Tablo 18: Yeni Belediye Seçimlerinde Tercih ile Yaşam Süresi Arasındaki İlişki

		Yaşam süresi	Mersin’in yerlisi					Toplam
			1-5 yıl	6-10 yıl	11-15 yıl	16 ve yukarı		
Yeni yerel seçimler		S	7	2	0	0	7	16
		% yeni yerel seç.	43,8%	12,5%	0,0%	0,0%	43,8%	100,0%
		% yaşam süresi	2,9%	1,4%	0,0%	0,0%	1,5%	1,6%
		% Toplam	0,7%	0,2%	0,0%	0,0%	0,7%	1,6%
	Ak Parti	S	65	39	19	19	127	269
		% yeni yerel seç.	24,2%	14,5%	7,1%	7,1%	47,2%	100,0%
		% yaşam süresi	26,7%	27,3%	26,8%	26,8%	26,6%	26,7%
		% Toplam	6,5%	3,9%	1,9%	1,9%	12,6%	26,7%
	AP	S	0	0	0	0	3	3
		% yeni yerel seç.	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
		% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,6%	0,3%
		% Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%	0,3%
	Boş	S	0	0	0	1	0	1
		% yeni yerel seç.	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
		% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	1,4%	0,0%	0,1%
		% Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,1%
	CHP	S	50	30	14	23	91	208
		% yeni yerel seç.	24,0%	14,4%	6,7%	11,1%	43,8%	100,0%
		% yaşam süresi	20,6%	21,0%	19,7%	32,4%	19,0%	20,7%
		% Toplam	5,0%	3,0%	1,4%	2,3%	9,0%	20,7%
DP	S	0	0	0	0	1	1	
	% yeni yerel seç.	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%	
	% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	0,1%	
	% Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	

	DSP	S	1	0	0	0	0	1
		% yeni yerel seç.	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
		% yaşam süresi	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
		% Toplam	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
	HDP	S	8	34	17	6	71	136
		% yeni yerel seç.	5,9%	25,0%	12,5%	4,4%	52,2%	100,0%
		% yaşam süresi	3,3%	23,8%	23,9%	8,5%	14,9%	13,5%
		% Toplam	0,8%	3,4%	1,7%	0,6%	7,1%	13,5%
	HEPAR	S	0	0	0	1	0	1
		% yeni yerel seç.	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
		% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	1,4%	0,0%	0,1%
		% Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,1%
	Kararsız	S	30	19	6	11	70	136
		% yeni yerel seç.	22,1%	14,0%	4,4%	8,1%	51,5%	100,0%
		% yaşam süresi	12,3%	13,3%	8,5%	15,5%	14,6%	13,5%
		% Toplam	3,0%	1,9%	0,6%	1,1%	7,0%	13,5%
	MHP	S	82	18	15	10	105	230
		% yeni yerel seç.	35,7%	7,8%	6,5%	4,3%	45,7%	100,0%
		% yaşam süresi	33,7%	12,6%	21,1%	14,1%	22,0%	22,9%
		% Toplam	8,2%	1,8%	1,5%	1,0%	10,4%	22,9%
	Saadet	S	0	0	0	0	3	3
		% yeni yerel seç.	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
		% yaşam süresi	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,6%	0,3%
		% Toplam	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%	0,3%
TKP	S	0	1	0	0	0	1	
	% yeni yerel seç.	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	
	% yaşam süresi	0,0%	0,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	
	% Toplam	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	
Toplam	S	243	143	71	71	478	1006	
	% yeni yerel seç.	24,2%	14,2%	7,1%	7,1%	47,5%	100,0%	
	% yaşam süresi	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% Toplam	24,2%	14,2%	7,1%	7,1%	47,5%	100,0%	

Yine aynı şekilde, bireylerin muhtemel bir yerel seçimlerdeki oy tercihleri ile ilgili düşünceleri de göze çarpmaktadır. Tablo 18’de de görüldüğü gibi, bireylerin yerel seçimlerdeki siyasi tutumları ile Mersin’deki yaşam süresi arasında da, düşük fakat yadsınamayacak seviyede anlamlı bir ilişki görülmektedir.

Tablo 19: Hükümetin - Ak Parti'nin başarısı oy ile yaşam süresi arasındaki ilişki

			Yaşam süresi					Toplam
			Mersin'in yerlisi	1-5 yıl	6-10 yıl	11-15 yıl	16 ve yukarısı	
Hükümetin Ak Parti'nin başarısı	Çok başarılı	S	38	14	5	13	73	143
		% Başarı	26,6%	9,8%	3,5%	9,1%	51,0%	100,0%
		% yaşam süresi	15,6%	9,8%	7,0%	18,3%	15,3%	14,2%
		% Toplam	3,8%	1,4%	0,5%	1,3%	7,3%	14,2%
	Başarılı	S	76	36	23	17	149	301
		% Başarı	25,2%	12,0%	7,6%	5,6%	49,5%	100,0%
		% yaşam süresi	31,3%	25,2%	32,4%	23,9%	31,2%	29,9%
		% Toplam	7,6%	3,6%	2,3%	1,7%	14,8%	29,9%
	Fikri yok	S	35	15	5	8	44	107
		% Başarı	32,7%	14,0%	4,7%	7,5%	41,1%	100,0%
		% yaşam süresi	14,4%	10,5%	7,0%	11,3%	9,2%	10,6%
		% Toplam	3,5%	1,5%	0,5%	0,8%	4,4%	10,6%
	Başarısız	S	58	46	19	22	125	270
		% Başarı	21,5%	17,0%	7,0%	8,1%	46,3%	100,0%
		% yaşam süresi	23,9%	32,2%	26,8%	31,0%	26,2%	26,8%
		% Toplam	5,8%	4,6%	1,9%	2,2%	12,4%	26,8%
	Çok başarısız	S	36	32	19	11	87	185
		% Başarı	19,5%	17,3%	10,3%	5,9%	47,0%	100,0%
% yaşam süresi		14,8%	22,4%	26,8%	15,5%	18,2%	18,4%	
	% Toplam	3,6%	3,2%	1,9%	1,1%	8,6%	18,4%	
Toplam		S	243	143	71	71	478	1006
		% Başarı	24,2%	14,2%	7,1%	7,1%	47,5%	100,0%
		% yaşam süresi	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	24,2%	14,2%	7,1%	7,1%	47,5%	100,0%

Hükümetin başarı seviyesi ile Mersin’de yaşam süresi arasında da son derece düşük düzeyde de olsa, anlamlı bir ilişki gözlemlenir. Hükümeti çok başarılı bulanlar arasında, Mersin’e göçle gelmiş ancak aradan 16 yıldan fazla süre geçmiş olan bireyler ile Mersin’in yerlileri ön plana çıkmaktadır (Tablo 19).

Tablo 20: Cumhurbaşkanının başarısı oy ile yaşam süresi arasındaki ilişki

			Yaşam süresi					Toplam
			Mersin'in yerlisi	1-5 yıl	6-10 yıl	11-15 yıl	16 ve yukarısı	
Cumhurbaşkanı başarısı	Çok başarılı	S	59	23	15	19	100	216
		% başarı	27,3%	10,6%	6,9%	8,8%	46,3%	100,0%
		% süre	24,3%	16,1%	21,1%	26,8%	21,0%	21,5%
		% Topl.	5,9%	2,3%	1,5%	1,9%	10,0%	21,5%
	Başarılı	S	61	42	12	15	149	279
		% başarı	21,9%	15,1%	4,3%	5,4%	53,4%	100,0%
		% süre	25,1%	29,4%	16,9%	21,1%	31,2%	27,8%
		% Toplam	6,1%	4,2%	1,2%	1,5%	14,8%	27,8%
	Fikri yok	S	34	11	3	7	40	95
		% başarı	35,8%	11,6%	3,2%	7,4%	42,1%	100,0%
		% süre	14,0%	7,7%	4,2%	9,9%	8,4%	9,5%
		% Toplam	3,4%	1,1%	0,3%	0,7%	4,0%	9,5%

	Başarısız	S	48	36	21	17	104	226
		% başarı	21,2%	15,9%	9,3%	7,5%	46,0%	100,0%
		% süre	19,8%	25,2%	29,6%	23,9%	21,8%	22,5%
		% Toplam	4,8%	3,6%	2,1%	1,7%	10,3%	22,5%
	Çok başarısız	S	41	31	20	13	84	189
		% başarı	21,7%	16,4%	10,6%	6,9%	44,4%	100,0%
		% süre	16,9%	21,7%	28,2%	18,3%	17,6%	18,8%
		% Toplam	4,1%	3,1%	2,0%	1,3%	8,4%	18,8%
Toplam	S	243	143	71	71	477	1005	
	% başarı	24,2%	14,2%	7,1%	7,1%	47,5%	100,0%	
	% süre	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% Toplam	24,2%	14,2%	7,1%	7,1%	47,5%	100,0%	

Cumhurbaşkanımızın başarı seviyesi ile Mersin’de yaşam süresi arasında ki ilişki düzeyi ise çok daha düşük seviyelerdedir. Hatta Tablo 20’de de görüldüğü gibi, bu ilişki neredeyse yok denecek kadar az görünmektedir.

Tablo 21: CHP’nin başarısı oy ile yaşam süresi arasındaki ilişki

			Yaşam süresi					Toplam
			Mersin’in yerlisi	1-5 yıl	6-10 yıl	11-15 yıl	16 ve yukarı	
CHP başarısı	Çok başarılı	S	8	1	4	0	4	17
		% chp başarı	47,1%	5,9%	23,5%	0,0%	23,5%	100,0%
		% süre	3,3%	0,7%	5,6%	0,0%	0,8%	1,7%
		% Toplam	0,8%	0,1%	0,4%	0,0%	0,4%	1,7%
	Başarılı	S	46	33	12	20	92	203
		% chp başarı	22,7%	16,3%	5,9%	9,9%	45,3%	100,0%
		% süre	18,9%	23,1%	16,9%	28,2%	19,2%	20,2%
		% Toplam	4,6%	3,3%	1,2%	2,0%	9,1%	20,2%
	Fikri yok	S	37	27	6	7	66	143
		% chp başarı	25,9%	18,9%	4,2%	4,9%	46,2%	100,0%
		% süre	15,2%	18,9%	8,5%	9,9%	13,8%	14,2%
		% Toplam	3,7%	2,7%	0,6%	0,7%	6,6%	14,2%
	Başarısız	S	91	57	36	27	201	412
		% chp başarı	22,1%	13,8%	8,7%	6,6%	48,8%	100,0%
		% süre	37,4%	39,9%	50,7%	38,0%	42,1%	41,0%
		% Toplam	9,0%	5,7%	3,6%	2,7%	20,0%	41,0%
Çok başarısız	S	61	25	13	17	115	231	
	% chp başarı	26,4%	10,8%	5,6%	7,4%	49,8%	100,0%	
	% süre	25,1%	17,5%	18,3%	23,9%	24,1%	23,0%	
	% Toplam	6,1%	2,5%	1,3%	1,7%	11,4%	23,0%	
Toplam	S	243	143	71	71	478	1006	
	% chp başarı	24,2%	14,2%	7,1%	7,1%	47,5%	100,0%	
	% süre	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% Toplam	24,2%	14,2%	7,1%	7,1%	47,5%	100,0%	

Yine aynı şekilde, CHP’nin başarı seviyesi ile Mersin’de yaşam süresi arasında ki ilişki seviyesi de oldukça düşük seviyelerdedir. Hatta Tablo 21’de de görüldüğü gibi, bu ilişki de neredeyse yok denecek kadar az görünmektedir.

Tablo 22: MHP’nin başarısı oy ile yaşam süresi arasındaki ilişki

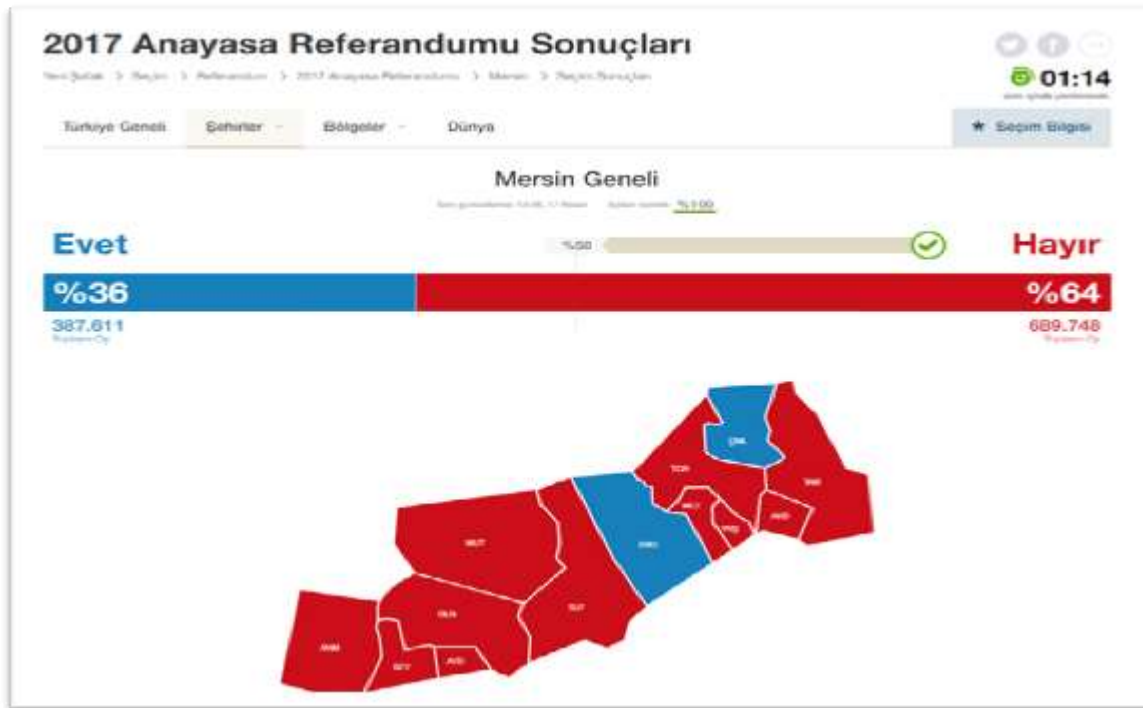
		Yaşam süresi					Toplam	
		Mersin’in yerlisi	1-5 yıl	6-10 yıl	11-15 yıl	16 ve yukarısı		
MHP başarı	Çok başarılı	S	13	1	2	1	11	28
		% MHP başarı	46,4%	3,6%	7,1%	3,6%	39,3%	100,0%
		% süre	5,3%	0,7%	2,8%	1,4%	2,3%	2,8%
		% Toplam	1,3%	0,1%	0,2%	0,1%	1,1%	2,8%
	Başarılı	S	85	25	12	16	133	271
		% MHP başarı	31,4%	9,2%	4,4%	5,9%	49,1%	100,0%
		% süre	35,0%	17,5%	16,9%	22,5%	27,8%	26,9%
		% Toplam	8,4%	2,5%	1,2%	1,6%	13,2%	26,9%
	Fikri yok	S	26	29	10	12	69	146
		% MHP başarı	17,8%	19,9%	6,8%	8,2%	47,3%	100,0%
		% süre	10,7%	20,3%	14,1%	16,9%	14,4%	14,5%
		% Toplam	2,6%	2,9%	1,0%	1,2%	6,9%	14,5%
	Başarısız	S	78	43	25	24	147	317
		% MHP başarı	24,6%	13,6%	7,9%	7,6%	46,4%	100,0%
		% süre	32,1%	30,1%	35,2%	33,8%	30,8%	31,5%
		% Toplam	7,8%	4,3%	2,5%	2,4%	14,6%	31,5%
	Çok başarısız	S	41	45	22	18	118	244
		% MHP başarı	16,8%	18,4%	9,0%	7,4%	48,4%	100,0%
		% süre	16,9%	31,5%	31,0%	25,4%	24,7%	24,3%
		% Toplam	4,1%	4,5%	2,2%	1,8%	11,7%	24,3%
Toplam		S	243	143	71	71	478	1006
		% MHP başarı	24,2%	14,2%	7,1%	7,1%	47,5%	100,0%
		% süre	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	24,2%	14,2%	7,1%	7,1%	47,5%	100,0%

Benzer sonuca, MHP’nin başarı seviyesi ile Mersin’de yaşam süresi arasında ki ilişkiye dair analizlerde de varılabilir. Daha net bir ifadeyle, Tablo 22’de de görüldüğü gibi, MHP’nin başarı seviyesi ile Mersin’de yaşam süresi arasında, neredeyse yok denecek kadar az bir ilişki görünmektedir.

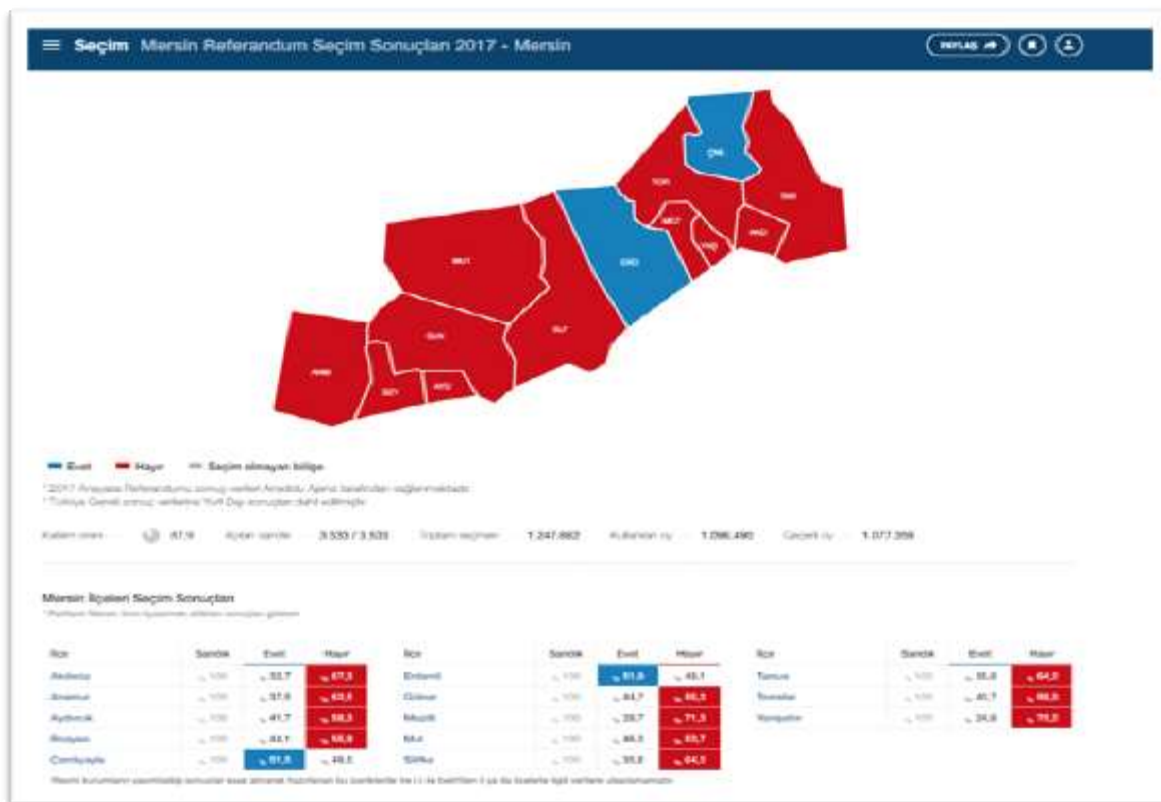
8. Göçün siyasi yapıya yansımaları

Başta da belirtildiği gibi göç olgusu sıradan bir demografik ya da coğrafi yer değiştirme olayı değildir. Arslan (2015-b: 42)’in de ifade ettiği gibi, kitlesel ve yoğun olarak yaşanan göçler, sosyal-kültürel dokunun yanı sıra, siyasi yapıda da önemli değişikliklere yol açabilir. Bu değerlendirme Mersin özelinde de göze çarpar.

Öte yandan, göç olgusunu yalnızca kırdan-kente yaşanan hareketlilik bağlamında incelemek, Türkiye şartlarında yetersiz kalır. Akşit (1985)’in de ifade ettiği gibi, Türkiye’de göç olgusunu incelerken, bölgeler arasında gerçekleşen nüfus hareketlerinin de hassasiyetle incelenmesi gerekir. Bu gerçekler ışığında, Mersin’e göç edenlerin profilleri sosyolojik açıdan incelendiğinde oldukça önemli bulgular ile karşılaşılır.

Tablo 24: Cumhurbaşkanlığı sistemi halkoylaması sonuçları (2017 Mersin genel)

Kaynak: Yeni Şafak Gazetesi, 2017.

Tablo 25: Cumhurbaşkanlığı sistemi halkoylaması sonuçları (2017 Mersin’in ilçeleri)

Kaynak: Yeni Şafak Gazetesi, 2017.

Göçün siyasi yapı üzerindeki değiştirici ve dönüştürücü etkileri, Mersin ili özelinde, Cumhurbaşkanlığı Sistemi ile ilgili yapılan halkoylaması sonuçlarında da gözlemlenir. Mersin büyükşehir belediyesini teşkil eden merkez ilçeler ile kırsal dokunun hâkim olduğu ve nispeten daha az düzeyde göç almış olan ilçelerdeki sonuçlar incelendiğinde, taşlar daha bir yerli yerine oturur.

Tablo 26: Cumhurbaşkanlığı sistemi halkoylaması (2017 Mersin)

Açılan Sandık Sayısı:	3.525
Oy Kullanan Seçmen Sayısı:	1.094.989
Toplam Sandık Sayısı:	3.525
Açılan Sandıklardaki Kayıtlı Seçmen Sayısı:	1.246.180
Geçerli Oy Sayısı:	1.075.877
Kayıtlı Seçmen Sayısı:	1.246.180
Seçime Katılma Oranı:	% 87.87
Geçersiz Oy Sayısı:	19.112

Kaynak: YSK (2017)

Tablo 27: Cumhurbaşkanlığı sistemi ile ilgili referandum sonuçları (2017 Mersin’in ilçeleri)

İL ADI	İLÇE ADI	EVET	HAYIR
MERSİN	AKDENİZ	49.987	102.689
MERSİN	ANAMUR	16.118	26.822
MERSİN	AYDINCIK	2.971	4.162
MERSİN	BOZYAZI	7.544	9.558
MERSİN	ÇAMLIYAYLA	2.892	2.726
MERSİN	ERDEMLİ	44.338	41.040
MERSİN	GÜLNAR	7.372	9.119
MERSİN	MEZİTLİ	31.987	79.358
MERSİN	MUT	18.338	21.286
MERSİN	SİLİFKE	27.392	48.830
MERSİN	TARSUS	70.614	127.419
MERSİN	TOROSLAR	69.603	101.385
MERSİN	YENİŞEHİR	37.812	114.515

Kaynak: YSK (2017)

Bu bağlamda, Cumhurbaşkanlığı sistemi ile ilgili referandum sonuçları incelendiğinde oldukça dikkat çekici sonuçlarla karşılaşılır. Araştırmanın bulguları, görüşülen bireylerin yüzde 34,5’inin, Cumhurbaşkanlığı Sistemini bir ölçüde de olsa desteklediğini ortaya koymaktadır. Bulgular, Mersin kent merkezinde yaşayan bireylerin yüzde 32’sinin ise Cumhurbaşkanlığı Sistemine yönelik olarak yapılacak halkoylamasında “Evet” oyu kullanacağını göstermektedir. Araştırmanın sonuçları, Mersin kent merkezinde yaşayan bireyler arasında erkeklerin kadınlardan daha fazla oranda Cumhurbaşkanlığı Sistemine destek verdiğini ortaya koymaktadır. Evet oyu kullanacak bireyler arasında okuma yazması olmayan bireylerle ilkökul mezunu bireyler ön plana çıkarken; Hayır oyu kullanacaklar arasında üniversite mezunları ve lisansüstü eğitim görmüş bireyler ağır basmaktadır. Bulgular, üniversite eğitimi ile Cumhurbaşkanlığı Sistemine verilen destek arasında ters yönde bir korelatif ilişki olduğuna işaret etmektedir. Daha net bir ifadeyle, bireylerin eğitim seviyesi arttıkça, Cumhurbaşkanlığı Sistemine verilen destek azalmaktadır.

Genel değerlendirme ve sonuç

Bu araştırmada, Türkiye’de Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ve Türk toplumunun bu sisteme geçiş sürecinde göç olgusunun, bireylerin siyasi tutum ve davranışları üzerindeki etkisi sosyolojik boyutları ile ele alındı. Çoklu araştırma tekniklerinin kullanılmasının tercih edildiği araştırmada veri toplanırken anket tekniği, gözlem, doküman araştırması ve ikincil veri analizi kullanıldı. Bununla birlikte çalışmanın temel veri kaynağını, 2017 yılında Mersin’de, Cumhurbaşkanlığı Sistemi referandumu öncesinde, yaklaşık 1000 kişilik bir örneklem grubu ile gerçekleştirilen saha araştırmasında elde edilen veriler oluşturdu. Araştırma Mersin şehir merkezinde, dört merkez ilçede gerçekleştirildi.

Türkiye’nin en önemli tarım, ticaret ve liman merkezlerinden biri olma vasfını taşıyan Mersin ilinde, 2017 yılı itibarıyla 1.793.931 kişi yaşamaktadır. Sayıları 400 bini aştığı düşünülen Suriyeli mültecilerde eklendiğinde Mersin ilinin 2 milyondan fazla insana ev sahipliği yaptığı görülür. Mersin, özellikle Yirminci yüzyılın sonlarında doğru yoğun iç göç almış illerimizden biridir. Göç ile gelen bireyler, özellikle Mersin şehir merkezinde, özellikle de Akdeniz ve Toroslar ilçelerinde yoğun olarak yaşamayı tercih etmişlerdir. Bu süreçte özellikle yoğun olarak Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu bölgelerinden yoğun göç alan Mersin’in kent merkezinde göç ile gelenlerin oranı yüzde 70’leri bulmuştur.

Malum olduğu üzere göç konusu, günümüzde önemi her geçen gün artan sosyolojik mevzulardan biridir. Göç olgusu sosyolojik boyutları ile ele alınırken, öncelikli olarak akla değişim kavramı gelir. Değişim denildiğinde ise sadece fiziki çevrede yaşanan değişim değil, sosyal ve kültürel boyutta yaşanan değişimler de akla gelir. Bütün bunlar bireylerin öteki insanlar ile kurduğu ilişki biçimlerinde değişimi de beraberinde getirir. Bu durumda, Yirminci yüzyılın dünyasında ivmesi daha da artmaya başlayan değişimin, birey ve toplum hayatında sebebiyet verdiği farklılaşmanın boyutları daha anlaşılır hale gelir.

Yaşanan bu hızlı değişim ve yol açtığı dönüşümler, Türk toplumu üzerinde de köklü değişikliklere yol açmıştır. Özellikle sanayileşme ve kentleşme bağlamında yaşanan bu hızlı değişim göç olgusunu da beraberinde getirmiştir. Mersin ili de bu süreçten payına düşeni fazlasıyla almıştır. Türkiye ve özellikle de Akdeniz bölgesinde, geçmişten günümüze yaşana gelen iç göçlere, günümüzde yoğun bir dış göç dalgası da eklenmiştir. Özellikle güçlü tarihsel ve kültürel bağlarımızın olduğu Ortadoğu toplumlarında ve Arap-İslam ülkelerinde sürüp giden kaos, karmaşa ve iş savaşlarının yol açtığı dış göç akınından, Mersin ili de büyük ölçüde etkilenmiştir.

Hülasa günümüzde, Mersin kent merkezinde yaşayan bireylerin yüzde yetmişinden fazlasını, göç ile kente gelenler oluşturmaktadır. Kitlese ve yoğun olarak yaşanan bu göçün Mersin’i sosyal, ekonomik, politik ve kültürel açılarından etkilediği yadsınamaz bir gerçektir. Bu durum yalnızca toplumsal yapıda değil, siyasi dokuda da önemli değişimlere, hatta dönüşümlere yol açacağından kuşku duymamak gerekir. Hatta çok uzun olmayan bir süreçte, dış göç olgusunun Türkiye’nin sosyo-politik hayatında son derece ciddi dönüşümlere yol açacağını söylemek için müneccim olmaya gerek yoktur.

Göçün Mersin’in toplumsal ve siyasal hayatındaki değiştirici ve dönüştürücü etkisini en canlı şekilde, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçiş sürecinde gözlemlemek mümkündür. Göçün bireylerin siyasal algı, tutum ve davranışları üzerindeki etkilerini tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen araştırmanın bulguları ve akabinde gerçekleştirilen Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi Referandumu sonuçları, göçün siyasi yapı üzerindeki değiştirici ve dönüştürücü etkisini olanca çıplaklığıyla gözler önüne serer.

Daha net bir ifadeyle hem araştırma ve hem de referandum sonuçlarına göre, Mersin ili şehir merkezindeki merkez ilçelerde (Yenişehir, Mezitli, Toroslar ve Akdeniz gibi) hayır oyları, daha homojen karakter arz eden kırsal ilçelerin hayır oylarından oldukça yüksektir. Bütün bu sonuçlar, Mersin ili genelinde sağ siyaset geleneğinin ağır bastığını, bununla birlikte il genelinde alınan göç miktarı arttıkça, bu dokuda önemli değişimler meydana geldiğini göstermektedir. Özellikle de yoğun iç göç almış merkez ilçelerde siyasi doku içinde sol siyaset anlayışının ve etnik temelli siyaset yapan siyasi partilerin daha fazla destek bulduğu gözlemlenmektedir. Göç ile gelenlerin, kentlerde dışlanma

endişesi ya da kendilerine benzeyenler ile bir arada olma duygusunun etkisi ile kentsel mekânlarda etno-kültürel ve sosyo-ekonomik birliklilikler ile bölünmüş yapılar oluşturma eğilimi (Tümtaş ve Ergun, 2016) siyasi tutum ve davranışlara da yansımaktadır. Bu durum siyasi doku ve siyasi yapı üzerinde de derin izler bırakmaktadır.

Sözün özü bilim, teknoloji ve özellikle de bilişim teknolojileri alanında yaşanan gelişmeler toplumsal, kültürel, ekonomik ve siyasal hayatta son derece önemli değişimlere sebep olmuştur. Bütün bu yaşananlar, Türkiye’nin siyasal yapı ve sisteminde de değişim ve dönüşümleri zorunlu hale getirmiştir. Bunların neticesinde Türkiye, 2018 yılında, yaklaşık bir asırdır yönetildiği parlamenter hükümet sistemi bırakıp, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçme kararı almıştır. Bulgular, bu geçiş sürecine toplumun farklı kesimleri, farklı tepkiler verdiğini ortaya koymaktadır. Mersin ili özelinde de benzer durum gözlemlenir. Göreceli olarak, daha homojen özellik arz eden kırsal kesimler de yaşayanlar bu sistem değişikliğini daha yüksek oranda desteklerken; yoğun göç almış kentsel alanlarda yaşayanların bu sürece desteği çok daha düşük seviyelerde olmuştur.

KAYNAKÇA

- Ağanoğlu**, H.Y. (2001). Osmanlı’dan Cumhuriyet’e Balkanlar’ın makûs talih göç. İstanbul: Kum Saati Yayınları.
- Ak Parti**, (2017). *Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi*. Ankara: Ak Parti Tanıtım ve Medya Başkanlığı.
- Arslan**, D. A. (2017). Samsun ve Orta Karadeniz bölgesinde göçün sosyolojik tahlili. VII. Uluslararası Canik Sempozyumu: “Geçmişten Günümüze Şehir Göç”, 16-18 Şubat, Samsun, Türkiye, 2017.
- Arslan**, D. A. ve Çağlayandereli, M. (2017-a). *Dünyada ve Türkiye’de siyasetin sosyolojik temelleri*. Çanakkale: Paradigma Akademi Yayınları.
- Arslan**, D. A. ve Çağlayandereli, M. (2017-b). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem ve Teknikleri*. Çanakkale: Paradigma Akademi Yayınları.
- Arslan**, D.A. (2016). Adana’nın demografik yapısının sosyolojik tahlili. *International Journal of Human Sciences*. 13-3, 3768-3793.
- Arslan**, D. A. (2016). Karadeniz’in en önemli metropollerinden Samsun’un merkez ilçesi Canik’in demografik yapısının sosyolojik tahlili. *Karadeniz Araştırmaları (Balkan, Kafkas, Doğu Avrupa ve Anadolu İncelemeleri) Dergisi*. 51, 317-335.
- Arslan**, D. A. (vd.) (2015). “Balkan Göçmenlerinin Kültürel Kimlik ve Memleket Algıları”. 13. Uluslararası Türk Dünyası Sosyal Bilimler Kongresi, Azerbaycan Devlet Üniversitesi, Bakü - Azerbaycan, 28 - 31 Ekim 2015.
- Arslan**, D. A. ve Arslan, G. (2014). Halk, iktidar ve iktidar seçkinleri: Mersin araştırması. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi (IJOESS)*, 5-16, 19-35.
- Bilgin**, M. (2011). Çeşitli Ülke Anayasalarında Seçimlere İlişkin Hükümler. Ankara: Türkiye Büyük Millet Meclisi Araştırma Merkezi.
- Demir**, C. (vd.) (2017). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin yönetişimin temel ilkeleri bağlamında incelenmesi. *Strategic Public Management Journal*. 3, 138-153
- Emgili**, F. (2006). Tarsus’ta Girit göçmenleri (1897-1912). Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü Tarih Araştırmaları Dergisi, 25-39, 189-197.
- Mainwaring**, S. and Shugart, M. S. (1997). Juan Linz, Presidentialism, and Democracy: A critical appraisal. *Comparative Politics*, 29- 4, 449-471.
- Miş**, N. ve Duran, B. (2017). *Türkiye’de siyasal sistemin dönüşümü ve Cumhurbaşkanlığı Sistemi*. Ankara: Seta Yayınları,
- MTSO** (2008). *MTSO 2007 Ekonomi Raporu*. Mersin: MTSO.
- SETA**, (2018). Türkiye’de Siyasal Sistemin Dönüşümü ve Cumhurbaşkanlığı Sistemi Sempozyumu. 27.03.2018, <https://www.setav.org/etkinlikler/turkiyede-siyasal-sistemin-donusumu-ve-cumhurbaşkanlığı-sistemi-sempozyumu/>
- Siaroff**, A., (2003). Comparative presidencies: The inadequacy of the presidential, semi-presidential and parliamentary distinction. *European Journal of Political Research*, 42-3, 287-312.
- Sobacı**, M. Z. (2017). Yönetişim kavramı ve Türkiye’de uygulanabilirliği üzerine değerlendirmeler. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 5-1, 219-235.
- TÜİK** (2017). ADNKS verileri, 05.11.2017, <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr>

Tümtaş, M. S. ve Ergun, C. (2016). Göçün toplumsal ve mekânsal yapı üzerindeki etkileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21-4, 1347-1359.

Yenişafak (2017). Cumhurbaşkanlığı Sistemi referandum sonuçları, 18.10.2017
<http://www.yenisafak.com/secim-referandum-2017/mersin-secim-sonuclari-referandum>

YSK (2017). Cumhurbaşkanlığı Sistemi halk oylaması, 18.10.2017
<https://sonuc.ysk.gov.tr/module/sspsHalkOylamasıYeni.jsf>

Extended English Summary

It was aimed to discuss and analyse the Presidential System in Turkey and the influence of the migration on the political attitudes and behaviours of the individuals. Multiple research techniques were used to realise the purposes. The data was gathered from the field. A rather large field research was realised about Presidential System in Mersin city center in 2017. It was interviewed with about 1000 individuals. In addition to that observation, historical and documentary research techniques were used as the supplementary techniques.

As it's known, third millennium has been started rather important social, economic and political change in Turkey and also in the world. Rapid changes and developments in the field of science and technology have inevitably led to drastic changes and transformations in social and economic life. Of course, it was unthinkable that these changes and transformations were not reflected in political life. As such, it did. From the Far East to America, from the Middle East to Anatolia and to the Balkans, rapid and effective political changes and transformations began to take place all over the world.

Our country, which is located in the most important and most sensitive region of the world in terms of geopolitics and geostrategic, will of course take its share of these rapid changes and developments in the world. The most important of these, of course, has been the structural changes and transformations that have taken place in the political institution that directs our social and political life. The most important of these is the Presidency Government System which is aimed to be passed by 2018 without doubt.

It is already clearly stated that Turkey has a republic form of government. The parliamentary government system holds the executive power in the country. The TGNA elects the President. As it is known, the parliamentary system in Turkey, began with the opening of the Grand National Assembly in 1920. The single-party political life that began in the country in 1920 (from 1923) evolved into a multi-party political system in 1950. The period from the second half of 1940 to the year 1950 can be described as the period of preparations for the transition of a multi-party life that is supposed to be a more democratic system.

As Turkish society entered the first twenty years of the 21st century, it preferred to move to the Presidential System of Government by leaving the parliamentary government model that governs the social and political life of the country from its inception until 2018. In this preference, especially the instability caused by the coalition governments, and crises that lived while the president was elected by the parliament, played a decisive role. In fact, in 2014, in Turkey by President elected by the people, has been a smooth transition to the semi-presidential system.

The major objective of this study is to examine and discuss the Presidential System in Turkey and the transformative influence of the migration on the political attitudes and behaviours of the individuals. In this context, it was prepared to determine the perception, attitudes, opinions and behaviors of the residents living in Mersin city center about the Presidential Government System. In other words, in this study, based on the Presidential Government System, sociological analysis of political participation in urban areas in Mersin was targeted. As a basic data source, a comprehensive questionnaire study was carried out from Mersin city center with a selected set of samples. In the study of using multiple research techniques, in addition to field research, observation and historical document research techniques were also utilized.

Mersin is one of the most important city of the Mediterranean Region of Turkey and takes migration from the most part of the Turkey. Mersin city center selected as the sampling group. Mersin is a metropolitan city of Turkey It has been taking huge migration especially from the East and the South East Anatolian regions. The proportion of migrants has been reached about seventy per cent of the population of Mersin city. According to the Official data of TSI of 2018, about 1.793.931 people were living in the 2017 in the province of Mersin.

As mentioned at the outset, the migration phenomenon is not an ordinary demographic or geographical displacement. Mass and intensive migrations can lead to significant changes in the political structure, as well as social-cultural issues. These reviews are also spectacular in Mersin.

It is an undeniable reality that the migration that lived in Mersin in the years of 1980 and 1990 has a significant effect on the social and economic structure of Mersin as well as its cultural and political structure. In fact, this has led to significant changes, and even conversions, not only in the social structure, but also in the political sphere, of the urban areas that have undergone intensive migration in the following years.

Findings indicate that these immensely diverse regional waves of migration lead to serious growth and increases in the electoral mass of ethnic-based politicians, especially in the city center of Mersin. The changing and transforming effect of migration on the political structure is also observed in the results of the referendum on the Presidential System in Mersin province.

The no votes, in the central provinces of Mersin provincial city center (such as Yenişehir, Mezitli and Akdeniz) are higher than the no votes of the rural regions which have more homogeneous character. First of all, it should be emphasized that right tradition of politics in Mersin province mostly determine the political structure. However, as the amount of immigration received in the province increases, significant changes in the political structure are occurring. Particularly in the central provinces with intensive internal migration, it is observed that the political parties that have left politics and ethnically based politics find more support within the political fabric.